

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського

Т. М. Білявська

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**
(для дистанційного та змішаного навчання)

Навчально-методичний посібник

Миколаїв
Видавець Румянцева Г. В.
2022

УДК 378.147
ББК 74.268.11.0
Б 61

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Якименко П. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та педагогічної освіти Міжнародного класичного університету ім. Пилипа Орлика;
Дячук В. І. – кандидат педагогічних наук, директор Миколаївської загальноосвітньої школи № 50 ім. Г. Л. Дівіної

*Рекомендовано вченою радою
Миколаївського національного університету
імені В. О. Сухомлинського
(протокол № 19 від 31 травня 2022 р.)*

Білявська Т. М.

Б 61 Методика навчання іноземної мови в початковій школі (для дистанційного та змішаного навчання): навчально-методичний посібник / автор-уклад.: Т. М. Білявська. – Миколаїв : видавець Румянцева Г. В., 2022. – 98 с.

ISBN 978-617-729-078-9

Навчально-методичний посібник містить матеріал з усіх розділів «Методики навчання іноземної мови в початковій школі». Теоретичну складову посібника становить базовий лекційний матеріал, у межах якого висвітлено розділи курсу методики навчання іноземної мови в початковій школі, плани практичних занять, завдання до теми, список рекомендованої літератури. Вміщено також матеріали щодо здійснення поточного та підсумкового контролю знань студентів, зокрема тестові варіанти, завдання для контрольних робіт. В окремій частині посібника запропоновано матеріали для самостійної роботи студентів.

Рекомендовано для студентів дистанційної та змішаної форм навчання спеціальності «Початкова освіта».

**УДК 378.147
ББК 74.268.11.0**

ISBN 978-617-729-078-9

© Білявська Т. М., 2022
© МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2022

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
1. Навчально-тематичний план курсу. Зміст навчальної дисципліни.....	5
2. Зміст та джерельна база лекцій.....	33
3. Плани практичних занять.....	63
4. Теоретичний матеріал для самостійного опрацювання	75
5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання з методики навчання іноземної мови...	91
6. Питання до підсумкового контролю з дисципліни «Методика навчання іноземної мови в початковій школі».....	93
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	95

ПЕРЕДМОВА

Питання методичної підготовки вчителя іноземної мови набувають у наш час особливого значення. Це зумовлено необхідністю забезпечити державний стандарт підготовки фахівця відповідно до його кваліфікаційної характеристики. Водночас дистанційне навчання є оптимальною формою отримання знань для тих, хто прагне оволодіти якомога більшим обсягом знань та вмінь. Дистанційне навчання – індивідуалізований процес передання і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання у середовищі, яке створене на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Дистанційна форма навчання через Інтернет є ефективною і зручною формою отримання нових знань та компетенцій, підвищення рівня професійності, самоосвіти. Слухачі самі обирають час та місце для дистанційного навчання. Процес дистанційного навчання поєднує самостійне засвоєння матеріалу дистанційного курсу, перевірку своїх знань за допомогою тестів та інших завдань в дистанційному курсі і активне спілкування з тьютором (викладачем). Спілкування з викладачем може відбуватись в on-line та off-line режимах: чатах, форумах, електронною поштою, під час відео-конференцій. Тестування теж є формою спілкування з викладачем (тьютором).

Вивчення «Методики навчання іноземної мови» передбачає розв'язання низки завдань, зокрема: опанування студентами системою знань про закономірності процесу навчання іноземної мови в початковій школі, підготовку висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів.

**НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

_____ Кузнецова О. А.

27 серпня 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 013 Початкова освіта

Освітньо-професійна програма Початкова освіта

Миколаїв – 2021

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Білявська Тетяна Миколаївна, старший викладач кафедри початкової освіти, кандидат філологічних наук

РЕЦЕНЗЕНТ:

Програму схвалено на засіданні кафедри початкової освіти

Протокол від “27” серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри _____ С.І. Якименко

Програму погоджено з гарантом ОП (назва) _____ (за потреби)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогічної та соціальної освіти

Протокол від “27 ” серпня 2021 року № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ Т.М. Степанова

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від “27” серпня 2021 року № 11

Голова навчально-методичної комісії _____ О. А. Кузнецова

Анотація

Програму вивчення нормативної навчальної дисципліни «Методика навчання іноземної в початковій школі» складено відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності 013 Початкова освіта. У програмі висвітлено обсяг навчального матеріалу із зазначеної дисципліни, необхідне навчально-методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Ключові слова: учитель початкової школи, іншомовна компетентність, сучасні педагогічні технології, нова українська школа.

Summary

The program of study of the normative educational discipline "Methods of teaching a foreign language in primary school" is made in accordance with the educational-professional program of the specialty 013 Primary education. The program covers the amount of educational material in this discipline, the necessary educational and methodological support, components and technology for assessing student achievement.

Key words: primary school teacher, foreign language competence, modern pedagogical technologies, new Ukrainian school.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Методика навчання іноземної мови в початковій школі» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 013 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою Початкова освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: процес вивчення іноземної мови в початковій школі.

Міждисциплінарні зв'язки: іноземна мова, іноземна мова (за професійним спрямуванням), дидактика початкової освіти.

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: розкрити сутність процесу навчання іноземної мови в початковій школі відповідно до державних стандартів; висвітлити сучасні наукові концепції, поняття, технології та методи навчання іноземної мови в початковій школі,.

Завдання курсу:

- забезпечити засвоєння теоретичних основ методики навчання іноземної мови в початковій школі;
- надати ґрунтовні знання щодо вимог шкільної програми, структури підручників;
- навчити визначати конкретні методи, прийоми та засоби навчання відповідно до навчального матеріалу.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Знати сучасні теоретичні основи освітніх галузей, визначених Державним стандартом.

ПРН 5. Знати суть методичних систем навчання учнів початкової школи освітніх галузей/змістових ліній, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.

ПРН 7. Застосовувати знання, уміння й навички, що становлять теоретичну основу освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти, під час розв'язування навчально-пізнавальних і професійно-зорієнтованих задач.

ПРН 10. Моделювати процес навчання учнів початкової школи певного предмету: розробляти проекти уроків та їхні фрагменти, методику роботи над окремими видами завдань, створювати методику підготовчої роботи, ознайомлення та формування уявлень і понять, вмінь та навичок з метою опанування учнями певних елементів змісту програми.

ПРН 12. Проводити уроки в початковій школі, аналізувати урок щодо досягнення його мети й завдань, оцінювати ефективність застосованих форм, методів, засобів і технологій.

ПРН 14. Здійснювати комунікацію, орієнтуючись на стилі мовленнєвого спілкування у процесі вирішення професійно-педагогічних задач.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами.

II. Фахові:

ФК 1. Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що становлять теоретичну основу початкового курсу мови навчання, мови вивчення, іноземної мови, літературного

читання та їхніх окремих змістових ліній. Складниками філологічної компетентності є лінгвістична, мовленнєва, літературознавча.

ФК 3. Здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування навчально-виховного процесу в початковій ланці освіти.

ФК 5. Здатність застосовувати знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, батьками, колегами.

На вивчення навчальної дисципліни заплановано 120 годин / 4 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Державний стандарт з іноземної мови. Комунікативний підхід. Методика навчання іноземної мови як педагогічна наука.

Тема 2. Система навчання іноземної мови

Тема 3. Типи вправ щодо вивчення англійської мови в початковій школі

Тема 4. Контроль у навчанні ІМ. Види та форми контролю

Тема 5. Система планування навчального процесу з ІМ у початковій школі. Типи та структура уроків ІМ в початковій школі

Тема 6. Позакласна робота з ІМ у початковій школі

Тема 7. Формування мовної компетентності (фонетичний рівень)

Тема 8. Формування мовної компетентності (лексичний рівень, граматичний рівень)

Тема 9. Вивчення іншомовного матеріалу (каліграфія)

Тема 10. Формування іншомовної комунікативної компетентності (говоріння)

Тема 11. Вивчення іншомовного матеріалу (читання)

Тема 12. Вивчення іншомовного матеріалу в початковій школі (аудіювання)

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Методика навчання іноземної мови як педагогічна наука. Система навчання англійської мови у початковій школі

Тема 1. Державний стандарт з іноземної мови. Комунікативний підхід. Методика навчання іноземної мови як педагогічна наука.

Комунікативний підхід. Поняття «державний стандарт», «галузь», «професійна компетенція і компетентність». Особливості комунікативного підходу до вивчення іноземної мови. Реалізація комунікативного підходу на уроках іноземної мови.

Тема 2. Система навчання іноземної мови

Поняття «система навчання». Цілі навчання іноземної мови. Принципи навчання. Методи навчання. Прийоми навчання. Засоби навчання. Підручник як основний засіб навчання.

Тема 3. Типи вправ щодо вивчення англійської мови в початковій школі

Мова і мовлення. Продуктивні й непродуктивні види мовленнєвої діяльності. Вправа і система вправ. Структура вправи з іноземної мови. Типи вправ для навчання іноземної мови. Класифікація вправ. Проблема формування вмінь і навичок мовлення.

Тема 4. Контроль у навчанні ІМ. Види та форми контролю

Види та форми контролю. Об'єкти контролю. Контроль як складова частина системи навчання іноземних мов. Функції контролю: зворотного зв'язку, оціночна, навчальна і розвиваюча. Якості контролю (цілеспрямованість, репрезентативність, об'єктивність та систематичність). Види та форми контролю. Об'єкти контролю. Критерії оцінки. Специфіка тестового контролю. Структура тесту.

Кредит 2. Планування навчального процесу з англійської мови в початковій школі

Тема 5. Система планування навчального процесу з ІМ у початковій школі. Типи і структура уроків ІМ в початковій школі

Планування та його мета. Види планувань (календарно-річний, тематичний, поурочний). Урок іноземної мови. Структура уроку іноземної мови та вимоги до уроку ІМ. Класифікація уроків ІМ. План-конспект уроку з ІМ. Особливості аналізу уроку ІМ.

Тема 6. Позакласна робота з ІМ у початковій школі

Мета і психолого-педагогічні аспекти позакласної роботи з ІМ (ПРЗІМ). Завдання ПРЗІМ. Принципи організації ПРЗІМ (добровільності, масовості, врахування індивідуальних особливостей та інтересів учнів, зв'язку позакласної роботи з уроками, комплексності, захопленості, ініціативи та самодіяльності). Форми ПРЗІМ (за кількістю учасників, за змістом, об'єднуючі, комплексні).

Кредит 3. Формування мовної компетентності

Тема 7. Формування мовної компетентності (фонетичний рівень)

Фонетична компетенція. Фонетичний мінімум. Вимоги до вимови учнів. Вивчення звуків іноземної мови. Вивчення особливостей інтонації іноземної мови.

Тема 8. Формування мовної компетентності (лексичний рівень, граматичний рівень)

Граматична компетенція. Граматичний мінімум в межах початкової школи. Методика ознайомлення учнів з граматичними структурами. Вправи для автоматизації дій з граматичними структурами. Лексичний мінімум. Активний і пасивний словниковий запас. Особливості процесу засвоєння лексичного матеріалу учнів початкової школи. Види вправ з лексики.

Тема 9. Вивчення іншомовного матеріалу (каліграфія)

Письмо і писемне мовлення. Вимоги до базового рівня володіння письмом. Психолінгвістичні механізми письма. Навчання техніки письма. Етапи навчання іноземної мови. Зв'язок письма з іншими видами мовленнєвої діяльності. Письмо як засіб навчання та контролю.

Кредит 4. Формування іншомовної комунікативної компетентності

Тема 10. Формування іншомовної комунікативної компетентності (говоріння)

Загальна характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності. Навчання діалогічного мовлення. Суть і характеристика діалогічного мовлення. Система вправ для навчання діалогічного мовлення. Суть і характеристика монологічного мовлення. Мовні особливості монологічного мовлення. Етапи навчання монологічного мовлення. Система вправ для навчання монологічного мовлення.

Тема 11. Вивчення іншомовного матеріалу (читання)

Суть читання та його психофізіологічні механізми. Характер текстів для читання. Труднощі навчання читання іноземною мовою. Навчання техніки читання. Навчання читання як виду мовленнєвої діяльності. Читання як засіб навчання та його зв'язок з іншими видами мовленнєвої діяльності.

Тема 12. Вивчення іншомовного матеріалу в початковій школі (аудіювання)

Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності. Етапи навчання аудіюванню. Система вправ щодо навчання аудіюванню.

3. Рекомендована література

Базова

1. Бабенко Т. В. Методика навчання англійської мови в початковій школі : навч. посіб. / Т. В. Бабенко ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – 2-е вид. Київ : Арістей, 2006. 220 с.
2. Гандзя І. В. Англійська мова. 1 клас . Х. : Вид. група «Основа», 2019. 152 с.(Серія «Мій конспект»).
3. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко , С. В. Тезікова та ін. К. : ВЦ «Академія» , 2010 . 328 с . (Серія «Альма-матер»).
4. НУШ. Іноземні мови. 1–4 класи: типові освітні програми та методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу. 1-4 класи. К. : Вид-во «Світоч», 2019. – 120 с.

Допоміжна

1. Глоба Л. Сучасні методи роботи з учнями на уроках іноземної мови в контексті європейських стандартів: проблеми переходу *Вчені записки Харківського гуманітарного університету "Народна українська академія"*. Харків, 2007. Т. 13, кн. 1 : Актуальні проблеми освіти. С. 96-105.
2. Глоба Л. Сучасні методи роботи з учнями на уроках іноземної мови в контексті європейських стандартів: проблеми переходу. *Вчені записки Харківського*

гуманітарного університету "Народна українська академія". Харків, 2007. Т. 13, кн. 1 : Актуальні проблеми освіти. С. 96–105.

3. Дуленчук У. Д. Специфіка контролю і оцінювання вмінь з читання / У. Д. Дуленчук // Англійська мова та література. 2015. № 25/26. С. 13-17. -Бібліогр.: 9 назв.
4. Єненкова О. М. Контрольні роботи (з письма) за підручником Карп'юк О. Д. "Англійська мова. 4 клас". *Англійська мова в початковій школі*. 2007. № 6. С. 6-9.
5. Єненкова О. М. Тексти для читання. Контрольні роботи для 4 класу за підручником О. Д. Карп'юк "Англійська мова, 4 клас". *Англійська мова в початковій школі*. 2008. № 2. С. 13-17.
6. Єненкова О. М. Тести для аудіювання для 3 класу. I семестр (за підручником Карп'юк О. Д. " Англійська мова. 3 клас "). *Англійська мова в початковій школі*. - 2007. № 10. С. 9-13.
7. Момот О. В. Навчання англійської мови з 1 класу. *Англійська мова в початковій школі*. 2013. № 10. С. 42-47.
8. Назаренко Н. Особливості вивчення англійської мови першокласниками. *Початкова школа*. 2012. № 10. С. 2-4.

Інформаційні ресурси

1. Костікова І. І. Навчання іноземних мов молодших школярів: варіативність організаційних форм [Електронний ресурс] : монографія / І. І. Костікова, О. С. Казачінер. – Харків : вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2014. – 228 с. – Режим доступу: <https://bit.ly/2RkHWnV> (дата звернення: 09.01.2019). – Назва з екрана.
2. Кравчук Л. Проблеми навчання іноземної мови в початковій школі: інноваційний контекст [Електронний ресурс] / Л. Кравчук // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. – Тернопіль, 2009. - № 4. - С. 101-105. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPUPed_2009_4_22 (дата звернення: 10.01.2019). – Назва з екрана.

3. Кушніров М. О. Сучасні підходи до навчання іноземної мови: орієнтація на цінності особистісного розвитку й гуманізму [Електронний ресурс] / М. О. Кушніров // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журн. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2014. - № 8. - С. 348-356. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2014_8_46 (дата звернення: 10.01.2019). – Назва з екрана.
4. Паршикова О. О. Послідовність засвоєння іноземної мови молодшими школярами як одна із передумов визначення змісту іншомовної освіти учнів початкової школи [Електронний ресурс] / О. О. Паршикова // Наукові записки / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; упоряд. Л. Л. Макаренко. – Київ, 2015. – Вип. 126. – С. 125-131. – Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10810> (дата звернення: 10.01.2019). – Назва з екрана

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогічної та соціальної освіти
Кафедра початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова

30 серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта /

Педагогіка спеціальність 013

Початкова освіта

Освітньо-професійна програма Початкова освіта

2021 – 2022 навчальний рік

Розробник: Білявська Тетяна Миколаївна, старший викладач кафедри початкової освіти, кандидат філологічних наук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової освіти

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри _____ С.І. Якименко

«27» серпня 2021 р.

Програму погоджено з гарантом ОП (назва) _____ (за потреби)

Анотація

Програму вивчення нормативної навчальної дисципліни «Методика навчання іноземної в початковій школі» складено відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності 013 Початкова освіта. У програмі висвітлено обсяг навчального матеріалу із зазначеної дисципліни, необхідне навчально-методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Ключові слова: учитель початкової школи, іншомовна компетентність, сучасні педагогічні технології, нова українська школа.

Summary

The program of study of the normative educational discipline "Methods of teaching a foreign language in primary school" is made in accordance with the educational-professional program of the specialty 013 Primary education. The program covers the amount of educational material in this discipline, the necessary educational and methodological support, components and technology for assessing student achievement.

Key words: primary school teacher, foreign language competence, modern pedagogical technologies, new Ukrainian school.

Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: 013 Початкова освіта	Семестр	
		7-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2,2 аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Ступінь: бакалавр	10 год.	
		Практичні, семінарські	
		30 год.	
		Самостійна робота	
		80 год.	
		Вид контролю: екзамен	

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 40 год. – аудиторні заняття, 80 год. – самостійна робота (33% / 67%).

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>заочна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: 013 Початкова освіта	Семестр	
		7-й	
		Лекції	
http://moodle.mdu.edu.ua/my/	Ступінь: бакалавр	6 год.	
		Практичні, семінарські	
		8 год.	
		Самостійна робота	
		106 год.	
		Вид контролю: екзамен	

Мова навчання – українська

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: розкрити сутність процесу навчання іноземної мови в початковій школі відповідно до державних стандартів; висвітлити сучасні наукові концепції, поняття, технології та методи навчання іноземної мови в початковій школі.

Завдання курсу:

- забезпечити засвоєння теоретичних основ методики навчання іноземної мови в початковій школі;
- надати ґрунтовні знання щодо вимог шкільної програми, структури підручників;
- навчити визначати конкретні методи, прийоми та засоби навчання відповідно до навчального матеріалу.

Передумови для вивчення дисципліни: іноземна мова, іноземна мова (за професійним спрямуванням), дидактика початкової освіти.

Навчальна дисципліна складається з 4-х кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Знати сучасні теоретичні основи освітніх галузей, визначених Державним стандартом.

ПРН 5. Знати суть методичних систем навчання учнів початкової школи освітніх галузей/змістових ліній, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.

ПРН 7. Застосовувати знання, уміння й навички, що становлять теоретичну основу освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти, під час розв'язування навчально-пізнавальних і професійно-зорієнтованих задач.

ПРН 10. Моделювати процес навчання учнів початкової школи певного предмету: розробляти проекти уроків та їхні фрагменти, методику роботи над окремими видами завдань, створювати методику підготовчої роботи, ознайомлення та формування уявлень і понять, вмінь та навичок з метою опанування учнями певних елементів змісту програми.

ПРН 12. Проводити уроки в початковій школі, аналізувати урок щодо досягнення його мети й завдань, оцінювати ефективність застосованих форм, методів, засобів і технологій.

ПРН 14. Здійснювати комунікацію, орієнтуючись на стилі мовленнєвого спілкування у процесі вирішення професійно-педагогічних задач.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами.

II. Фахові:

ФК 1. Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що становлять теоретичну основу початкового курсу мови навчання, мови вивчення, іноземної мови, літературного читання та їхніх окремих змістових ліній. Складниками філологічної компетентності є лінгвістична, мовленнєва, літературознавча.

ФК 3. Здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування навчально-виховного процесу в початковій ланці освіти.

ФК 5. Здатність застосовувати знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, батьками, колегами.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Державний стандарт з іноземної мови. Комунікативний підхід.

Методика навчання іноземної мови як педагогічна наука.

Тема 2. Система навчання іноземної мови

Тема 3. Типи вправ щодо вивчення англійської мови в початковій школі

Тема 4. Контроль у навчанні ІМ. Види та форми контролю

Тема 5. Система планування навчального процесу з ІМ у початковій

школі. Типи та структура уроків ІМ в початковій школі

Тема 6. Позакласна робота з ІМ у початковій школі

Тема 7. Формування мовної компетентності (фонетичний рівень)

Тема 8. Формування мовної компетентності (лексичний рівень, граматичний рівень)

Тема 9. Вивчення іншомовного матеріалу (каліграфія)

Тема 10. Формування іншомовної комунікативної компетентності (говоріння)

Тема 11. Вивчення іншомовного матеріалу (читання)

Тема 12. Вивчення іншомовного матеріалу в початковій школі (аудіювання)

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Методика навчання іноземної мови як педагогічна наука.

Система навчання англійської мови у початковій школі

Тема 1. Державний стандарт з іноземної мови. Комунікативний підхід. Методика навчання іноземної мови як педагогічна наука.

Комунікативний підхід. Поняття «державний стандарт», «галузь», «професійна компетенція і компетентність». Особливості комунікативного підходу до вивчення іноземної мови. Реалізація комунікативного підходу на уроках іноземної мови.

Тема 2. Система навчання іноземної мови

Поняття «система навчання». Цілі навчання іноземної мови. Принципи навчання. Методи навчання. Прийоми навчання. Засоби навчання. Підручник як основний засіб навчання.

Тема 3. Типи вправ щодо вивчення англійської мови в початковій школі

Мова і мовлення. Продуктивні й непродуктивні види мовленнєвої діяльності. Управа і система вправ. Структура вправи з іноземної мови. Типи вправ для навчання іноземної мови. Класифікація вправ. Проблема формування вмінь і навичок мовлення.

Тема 4. Контроль у навчанні ІМ. Види та форми контролю

Види та форми контролю. Об'єкти контролю. Контроль як складова частина системи навчання іноземних мов. Функції контролю: зворотного зв'язку, оціночна, навчальна і розвиваюча. Якості контролю (цілеспрямованість, репрезентативність, об'єктивність та систематичність). Види та форми контролю. Об'єкти контролю. Критерії оцінки. Специфіка тестового контролю. Структура тесту.

Кредит 2. Планування навчального процесу з англійської мови в початковій школі

Тема 5. Система планування навчального процесу з ІМ у початковій школі. Типи і структура уроків ІМ в початковій школі

Планування та його мета. Види планувань (календарно-річний, тематичний, поурочний). Урок іноземної мови. Структура уроку іноземної мови та вимоги до уроку ІМ. Класифікація уроків ІМ. План-конспект уроку з ІМ. Особливості аналізу уроку ІМ.

Тема 6. Позакласна робота з ІМ в початковій школі

Мета і психолого-педагогічні аспекти позакласної роботи з ІМ (ПРЗІМ). Завдання ПРЗІМ. Принципи організації ПРЗІМ (добровільності, масовості, врахування індивідуальних особливостей та інтересів учнів, зв'язку позакласної роботи з уроками, комплексності, захопленості, ініціативи та самодіяльності). Форми ПРЗІМ (за кількістю учасників, за змістом, об'єднуючі, комплексні).

Кредит 3. Формування мовної компетентності

Тема 7. Формування мовної компетентності (фонетичний рівень)

Фонетична компетенція. Фонетичний мінімум. Вимоги до вимови учнів. Вивчення звуків іноземної мови. Вивчення особливостей інтонації іноземної мови.

Тема 8. Формування мовної компетентності (лексичний рівень, граматичний рівень) Граматична компетенція. Граматичний мінімум в межах початкової школи. Методика ознайомлення учнів з граматичними

структурами. Вправи для автоматизації дій з граматичними структурами. Лексичний мінімум. Активний і пасивний словниковий запас. Особливості процесу засвоєння лексичного матеріалу учнів початкової школи. Види вправ злексики.

Тема 9. Вивчення іншомовного матеріалу (каліграфія)

Письмо і писемне мовлення. Вимоги до базового рівня володіння письмом. Психолінгвістичні механізми письма. Навчання техніки письма. Етапи навчання іноземної мови. Зв'язок письма з іншими видами мовленнєвої діяльності. Письмо як засіб навчання та контролю.

Кредит 4. Формування іншомовної комунікативної компетентності

Тема 10. Формування іншомовної комунікативної компетентності (говоріння)

Загальна характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності. Навчання діалогічного мовлення. Суть і характеристика діалогічного мовлення. Система вправ для навчання діалогічного мовлення. Суть і характеристика монологічного мовлення. Мовні особливості монологічного мовлення. Етапи навчання монологічного мовлення. Система вправ для навчання монологічного мовлення.

Тема 11. Вивчення іншомовного матеріалу (читання)

Суть читання та його психофізіологічні механізми. Характер текстів для читання. Труднощі навчання читання іноземною мовою. Навчання техніки читання. Навчання читання як виду мовленнєвої діяльності. Читання як засіб навчання та його зв'язок з іншими видами мовленнєвої діяльності.

Тема 12. Вивчення іншомовного матеріалу в початковій школі

(аудіювання) Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності. Етапи навчання аудіюванню. Система вправ щодо навчання аудіюванню.

3. Структура навчальної дисципліни Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Усь о го	Л	П р	С/ р
Кредит 1. Система навчання англійської мови в початковій школі				
Тема 1. Методика навчання іноземної мови як педагогічна наука. Державний стандарт з іноземної мови. Комунікативний підхід.	6	2	2	2
Тема 2 . Система навчання іноземної мови	8		2	6
Тема 3. Типи вправ щодо вивчення англійської мови в початковій школі.	8		2	6
Тема 4. Контроль у навчанні ІМ. Види та форми контролю.	8		2	6
Разом за кредитом 1	30	2	8	20

Кредит 2. Планування навчального процесу з англійської мови в початковій школі				
Тема 5. Урок як основна форма організації навчання з іноземної мови в початковій школі.	18	2	2	14
Тема 6. Позакласна і самостійна робота з іноземної мови.	12		2	10
Разом за кредитом 2	30	2	4	24
Кредит 3. Формування мовної компетентності				
Тема 7. Навчання фонетичного матеріалу (формування фонетичної компетентності).	10	2	2	6
Тема 8. Навчання лексичного та граматичного матеріалу (формування лексичної та граматичної компетенції)	10	2	6	2
Тема 9. Вивчення іншомовного матеріалу (каліграфія)	10	2	2	6
Разом за кредитом 3	30	6	10	14
Кредит 4. Формування іншомовної комунікативної компетентності				
Тема 10. Вивчення іншомовного матеріалу (говоріння)	10		2	8
Тема 11. Вивчення іншомовного матеріалу (читання, письмо)	10		4	6
Тема 12. Вивчення іншомовного матеріалу в початковій школі (аудіювання)	10		2	8
Разом за кредитом 4	30	0	8	22
Разом	120	10	30	80

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Усь о го	Л	П р	С/р
Кредит 1. Система навчання англійської мови в початковій школі				
Тема 1. Державний стандарт з іноземної мови. Комунікативний підхід. Методика навчання іноземної мови як педагогічна наука.	8	2		6
Тема 2. Система навчання іноземної мови	8			8
Тема 3. Типи вправ щодо вивчення англійської мови в початковій школі.	8		2	6
Тема 4. Контроль у навчанні ІМ. Види та форми контролю.	6			6

Разом за кредитом 1	30	2	2	26
Кредит 2. Планування навчального процесу з англійської мови в початковій школі				
Тема 5. Урок як основна форма організації навчання з іноземної мови.	16	2	2	12
Тема 6. Позакласна і самостійна робота з іноземної мови.	14			14
Разом за кредитом 2	30	2	2	26
Кредит 3. Формування іншомовної компетентності				
Тема 7. Навчання фонетичного матеріалу (формування фонетичної компетентності).	12		2	10
Тема 8. Навчання граматичного та лексичного матеріалу (формування граматичної та лексичної компетенції)	12	2		10
Тема 9. Вивчення іншомовного матеріалу (каліграфія)	6			6
Разом за кредитом 3	30	2	2	26
Кредит 4. Формування іншомовної комунікативної компетентності				
Тема 10. Вивчення іншомовного матеріалу (говоріння)	12		2	10
Тема 11. Вивчення іншомовного матеріалу (читання)	8			8
Тема 12. Вивчення іншомовного матеріалу в початковій школі (аудіювання)	10			10
Разом за кредитом 4	30	0	2	28
Разом	120	6	8	106

4. Теми лекційних занять Денна форма навчання

Кредит 1. Система навчання англійської мови в початковій школі	
Тема 1. Методика навчання іноземної мови як педагогічна наука.	2
Разом за кредитом 1	2
Кредит 2. Планування навчального процесу з англійської мови в початковій школі	
Тема 5. Урок як основна форма організації навчання з іноземної мови в початковій школі.	2
Разом за кредитом 2	2
Кредит 3. Формування мовної компетентності	
Тема 7. Навчання фонетичного матеріалу (формування фонетичної компетентності).	2
Тема 8. Навчання граматичного та лексичного матеріалу (формування граматичної та лексичної компетенції)	2

Тема 9. Навчання аудіювання (формування компетенції в аудіюванні)	2
Разом за кредитом 3	6
Кредит 4. Формування іншомовної комунікативної компетентності	
Разом за кредитом 4	0
Разом	10

Заочна форма навчання

Кредит 1. Система навчання англійської мови в початковій школі	
Тема 1. Методика навчання іноземної мови як педагогічна наука	2
Кредит 2. Планування навчального процесу з англійської мови в початковій школі	
Тема 5. Урок як основна форма організації навчання з іноземної мови в початковій школі.	2
Кредит 3. Формування мовної компетентності	
Тема 8. Навчання граматичного та лексичного матеріалу (формування граматичної та лексичної компетенції)	2
Разом	6

5. Теми практичних занять

Денна форма навчання

Тема 1. Методика навчання іноземної мови як педагогічна наука. Державний стандарт з іноземної мови. Комунікативний підхід.	2
Тема 2 . Система навчання іноземної мови	2
Тема 3. Типи вправ щодо вивчення англійської мови в початковій школі.	2
Тема 4. Контроль у навчанні ІМ. Види та форми контролю.	2
Разом за кредитом 1	8
Тема 5. Урок як основна форма організації навчання з іноземної мови в початковій школі.	2
Тема 6. Позакласна і самостійна робота з іноземної мови.	2
Разом за кредитом 2	4
Тема 7. Навчання фонетичного матеріалу (формування фонетичної компетентності)	2
Тема 8. Навчання лексичного та граматичного матеріалу (формування лексичної та граматичної компетенції)	6
Тема 9. Вивчення іншомовного матеріалу (каліграфія)	2
Разом за кредитом 3	10
Тема 10. Вивчення іншомовного матеріалу (говоріння)	2
Тема 11. Вивчення іншомовного матеріалу (читання, письмо)	4
Тема 12. Вивчення іншомовного матеріалу в початковій школі (аудіювання)	2
Разом за кредитом 4	8
Разом	30

Заочна форма навчання

Тема 3. Типи вправ щодо вивчення англійської мови в початковій школі.	2
Разом за кредитом 1	2
Тема 5. Урок як основна форма організації навчання з іноземною мовою.	2
Разом за кредитом 2	2
Тема 7. Навчання фонетичного матеріалу (формування фонетичної компетентності).	2
Разом за кредитом 3	2
Тема 10. Вивчення іншомовного матеріалу (говоріння)	2
Разом за кредитом 4	2
Разом	8

5. Самостійна робота

Денна форма навчання

Кредит 1. Система навчання англійської мови в початковій школі	
Тема 1. Методика навчання іноземної мови як педагогічна наука. Державний стандарт з іноземної мови. Комунікативний підхід.	2
Тема 2 . Система навчання іноземної мови	6
Тема 3. Типи вправ щодо вивчення англійської мови в початковій школі.	6
Тема 4. Контроль у навчанні ІМ. Види та форми контролю.	6
Разом за кредитом 1	20
Кредит 2. Планування навчального процесу з англійської мови в початковій школі	
Тема 5. Урок як основна форма організації навчання з іноземною мовою в початковій школі.	14
Тема 6. Позакласна і самостійна робота з іноземною мовою.	10
Разом за кредитом 2	24
Кредит 3. Формування мовної компетентності	
Тема 7. Навчання фонетичного матеріалу (формування фонетичної компетентності).	10
Тема 8. Навчання граматичного та лексичного матеріалу (формування граматичної та лексичної компетенції)	10
Тема 9. Вивчення іншомовного матеріалу (каліграфія)	6
Разом за кредитом 3	26
Кредит 4. Формування іншомовної комунікативної компетентності	
Тема 10. Вивчення іншомовного матеріалу (говоріння)	8
Тема 11. Вивчення іншомовного матеріалу (читання)	6
Тема 12. Вивчення іншомовного матеріалу в початковій школі (аудіювання)	8
Разом за кредитом 4	22
Разом	80

Заочна форма навчання

Кредит 1. Система навчання англійської мови в початковій школі	
Тема 1. Державний стандарт з іноземної мови. Комунікативний підхід. Методика навчання іноземної мови як педагогічна наука.	8
Тема 2 . Система навчання іноземної мови	6
Тема 3. Типи вправ щодо вивчення англійської мови в початковій школі.	6
Тема 4. Контроль у навчанні ІМ. Види та форми контролю.	6
Разом за кредитом 1	26
Кредит 2. Планування навчального процесу з англійської мови в початковій школі	
Тема 5. Урок як основна форма організації навчання з іноземної мови.	12
Тема 6. Позакласна і самостійна робота з іноземної мови.	14
Разом за кредитом 2	26
Кредит 3. Формування мовної компетентності	
Тема 7. Навчання фонетичного матеріалу (формування фонетичної компетентності).	10
Тема 8. Навчання граматичного та лексичного матеріалу (формування граматичної та лексичної компетенції)	10
Тема 9. Вивчення іншомовного матеріалу (каліграфія)	6
Разом за кредитом 3	26
Кредит 4. Формування іншомовної комунікативної компетентності	
Тема 10. Вивчення іншомовного матеріалу (говоріння)	10
Тема 11. Вивчення іншомовного матеріалу (читання)	8
Тема 12. Вивчення іншомовного матеріалу в початковій школі (аудіювання)	10
Разом за кредитом 4	28
Разом	106

6. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА А ECTS	СУМ А БАЛІ В	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
F X	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння й засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, іспит) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу кредиту.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту отримує **відмінно:**

В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає у процесі усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно виконав усі тестові завдання.

Студенту отримує **дуже добре:**

Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.

Студенту отримує **добре**:

В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.

Студенту отримує **достатньо**:

Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.

Студенту отримує **задовільно** (мінімальний рівень):

Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 200 до 400 балів (за 4 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний **розподіл балів, які отримують студенти** за 4 крд.

***Примітка.** Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

Поточне тестування та самостійна робота												К\р	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	100	400/
25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25		100

діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання допрактичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

10. Методи навчання

Традиційні методи навчання (розповідь, бесіда, пояснення); проблемні методи навчання (проблемний виклад матеріалу, частково-пошуковий, дослідницький), інтерактивні методи навчання.

11. Рекомендовна

літератураБазова

1. Бабенко Т. В. Методика навчання англійської мови в початковій школі:

- навч. посіб. / Т. В. Бабенко; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. 2-е вид. Київ: Арістей, 2006. 220 с.
- Гандзя І. В. Англійська мова. 1 клас . Х.: Вид. група «Основа», 2019. 152 с.
 - Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко , С. В. Тезікова та ін. К.: ВЦ «Академія», 2010. 328 с .
 - НУШ. Іноземні мови. 1–4 класи: типові освітні програми та методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу. 1-4 класи. К.: Вид-во «Світоч», 2019. 120 с.

Допоміжна

- Глоба Л. Сучасні методи роботи з учнями на уроках іноземної мови в контексті європейських стандартів: проблеми переходу *Вчені записки Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»*. Харків, 2007. Т. 13, кн. 1 : Актуальні проблеми освіти. С. 96-105.
- Глоба Л. Сучасні методи роботи з учнями на уроках іноземної мови в контексті європейських стандартів: проблеми переходу. *Вчені записки Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»*. Харків, 2007. Т. 13, кн. 1 : Актуальні проблеми освіти. С. 96–105.
- Дуленчук У. Д. Специфіка контролю і оцінювання вмінь з читання. *Англійська мова та література*. 2015. № 25–26.
- Єненкова О. М. Контрольні роботи (з письма) за підручником Карп'юк О. Д. «Англійська мова. 4 клас». *Англійська мова в початковій школі*. 2007. № 6. С. 6–9.
- Єненкова О. М. Тексти для читання. Контрольні роботи для 4 класу за підручником О. Д. Карп'юк «Англійська мова, 4 клас». *Англійська мова в початковій школі*. 2008. № 2. С. 13–17.
- Єненкова О. М. Тести для аудіювання для 3 класу. І семестр (за підручником Карп'юк О. Д. «Англійська мова. 3 клас»). *Англійська мова в початковій школі*. 2007. № 10. С. 9–13.
- Момот О. В. Навчання англійської мови з 1 класу. *Англійська мова в початковій школі*. 2013. № 10. С. 42–47.
- Назаренко Н. Особливості вивчення англійської мови першокласниками. *Початкова школа*. 2012. № 10. С. 2–4.

12. Інформаційні ресурси

- Костікова І. І. Навчання іноземних мов молодших школярів: варіативність організаційних форм [Електронний ресурс]: монографія. Харків: вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2014. 228 с.
Режим доступу: <https://bit.ly/2RkHWnV> (дата звернення: 09.01.2019).
- Кравчук Л. Проблеми навчання іноземної мови в початковій школі: інноваційний контекст [Електронний ресурс]. // *Наукові записки*

Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. Тернопіль, 2009. № 4. С. 101–105.
Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPU_ped_2009_4_22 (дата звернення: 10.01.2019).

3. Кушніров М. О. Сучасні підходи до навчання іноземної мови: орієнтація на цінності особистісного розвитку й гуманізму // *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журн.* / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. Суми, 2014. № 8. С. 348–356.
Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2014_8_46 (дата звернення: 10.01.2019). Назва з екрана.
4. Паршикова О. О. Послідовність засвоєння іноземної мови молодшими школярами як одна із передумов визначення змісту іншомовної освіти учнів початкової школи [Електронний ресурс] / *Наукові записки* / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; упоряд. Л. Л. Макаренко. Київ, 2015. Вип. 126. С. 125–131. Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10810> (дата звернення: 10.01.2019). Назва з екрана

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ З ДИСЦИПЛІНИ

Лекція 1. Методика навчання іноземної мови як наука

План

1. Структура методики навчання іноземних мов.
2. Зв'язок методики навчання ІМ з іншими науками.
3. Цілі та зміст навчання ІМ.
4. Навички та вміння у навчанні іноземних мов.
5. Рівні володіння ІМ.

Методика навчання іноземних мов - це наука, яка досліджує закономірності, цілі, зміст, методи і засоби навчання та виховання учнів на уроках іноземної мови.

Об'єктом методики є процес навчання іноземної мови як нового засобу спілкування у діалозі культур (у різних типах навчальних закладів). Згідно з особистісно-орієнтованою концепцією освіти процес навчання трактується сьогодні як процес взаємодії вчителя та учнів під час оволодіння ними іноземною мовою.

Предметом методики є методи, прийоми і засоби навчання спілкування у чотирьох видах мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, письмо та говоріння), способи управління процесом оволодіння учнями іноземною мовою.

У сучасних умовах іноземна мова розглядається як засіб спілкування і залучення до культури іншого народу. Особлива увага приділяється навчанню іноземної мови школярів у початкових класах, бо в молодшому шкільному віці схильність до вивчення мов набагато вища.

Навчання – це процес взаємодії вчителя та учнів, в якому обидві сторони беруть активну участь: Вчитель при цьому навчає і мотивує учнів, організовує навчальну діяльність та здійснює контроль.

Методика навчання іноземних мов пов'язана з іншими науками, зокрема з лінгвістикою, психологією, педагогікою.

Лінгвістика (лат. lingua – мова) це наука, яка вивчає систему мови, її сутність і форми існування. Знання лінгвістики допомагають учителеві підібрати матеріал для навчання та сформулювати правила його використання. Із розвитком мови відбуваються певні зміни в лексиці та граматичних структурах, що впливає в свою чергу на матеріал для навчання іноземних мов і способи його пояснення.

Так як **психологія** – наука про психіку і психічну діяльність людини, знання закономірностей функціонування мислення, пам'яті, сприймання та уваги школярів допомагає вчителю обирати раціональні методи навчання іноземної мови, забезпечує керування розумовою діяльністю учнів. Наявність індивідуальних відмінностей мислення вимагає різних прийомів навчання. Важливу роль в оволодінні іноземною мовою відіграє пам'ять. Обидва види пам'яті (короткочасна і довготривала) мають велике значення для реалізації мовленнєвої діяльності. Для ефективної організації заняття з іноземної мови слід враховувати вікові особливості уваги молодших школярів, змінюючи форми та методи роботи на уроці.

Методика тісно пов'язана з **педагогікою**, базуючись на даних дидактики при вирішенні таких питань як цілі навчання, загальна спрямованість змісту та організаційні форми навчання. Сучасна дидактика приділяє велику увагу активній діяльності самих учнів у засвоєнні нових знань та оволодінні вміннями. І на уроках іноземної мови значно зростає роль учителя як організатора навчально-виховного процесу та зміщенні акценту з активної діяльності вчителя на активну діяльність учня.

Частково пов'язана методика і з такою наукою як інформатика. Навчання іноземної мови неможливе без використання ТЗН (ноутбук, телевізор, інтерактивна дошка, смартфон).

Мета навчання іноземних мов - оволодіння учнями іноземною мовою як засобом спілкування і здійснення в цьому процесі виховання, освіти і розвитку особистості учня.

Цілі навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах представлені в

Державному освітньому стандарті з освітньої галузі "Іноземна мова" і в Програмі з іноземних мов. Вони визначають очікувані результати навчальних досягнень учнів в оволодінні іноземною мовою за період навчання в середньому навчальному закладі.

В сучасній методиці навчання іноземних мов висуваються чотири цілі:

практична, виховна, освітня і розвиваюча.

а) Практична мета є провідною. Вона передбачає практичне опанування учнями умінь мовлення на рівні, достатньому для здійснення іншомовного спілкування в чотирьох видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні та письмі в типових ситуаціях.

Основні мовленнєві вміння включають: вміння здійснювати усне спілкування в різних ситуаціях; вміння розуміти на слух основний зміст нескладних текстів; вміння читати і розуміти нескладні тексти різних жанрів та видів з різним ступенем розуміння їх змісту; вміння зафіксувати і передати письмово елементарну інформацію.

б) Освітня мета досягається шляхом освіти учнів засобами ін мови, передбачає: усвідомлення учнями суті мовних явищ, іншої системи понять, через яку сприймається дійсність; розуміння особливостей свого мислення; порівняння явищ ін мови з рідною мовою; залучення до діалогу культур; оволодіння знаннями про культуру, історію, реалії країни, мова якої вивчається; уміння вчитися (працювати з книжкою, підручником, тощо).

в) Розвиваюча мета передбачає розвиток в учнів: умінь переносу знань та навичок у нову ситуацію на основі здійснення проблемно-пошукової діяльності; мовленнєвих здібностей (фонетичного та інтонаційного слуху, мовної здогадки, логічного викладання думок тощо); інтелектуальних і пізнавальних здібностей (різних видів пам'яті -слухової й зорової, оперативної та тривалої, уваги - довільної та мимовільної, уяви тощо); готовності до участі в іншомовному спілкуванні; готовності до подальшої самоосвіти в галузі володіння іноземною мовою.

г) Виховна мета реалізується через систему особистого ставлення до нової культури у процесі оволодіння цією культурою.

Передбачається виховання в учнів: культури спілкування, прийнятої в сучасному світі;

ціннісних орієнтацій, почуттів та емоцій; позитивного ставлення до іноземної мови, культури народу, який розмовляє цією мовою; розуміння важливості оволодіння ІМ і потреби користуватися нею як засобом спілкування; таких рис характеру як доброзичливість, толерантність, колективізм.

У навчанні всі цілі реалізуються одночасно, у комплексі. Цілі навчання тісно пов'язані зі змістом навчання.

Зміст навчання ІМ полягає в тому, щоб навчити учнів спілкуватися іноземною мовою в типових ситуаціях повсякденного життя в межах засвоєного програмного матеріалу. Здатність учнів спілкуватися іноземною мовою забезпечується формуванням у них іншомовної комунікативної компетенції, яка складається з:

- **мовної компетенції** (мовні знання – лексичні, граматичні, фонетичні та орфографічні і відповідні навички).
- **мовленнєвої компетенції** (включає аудіювання, говоріння, читання та письмо).
- **соціокультурної компетенції**, яка в свою чергу складається з *країнознавчої компетенції* (знання учнів про культуру країни, мова якої вивчається, знання історії, географії, економіки, держ.устрою, особливостей побуту, традицій) *лінгвокраїнознавчої компетенції* (передбачає особливості володіння мовленнєвою та немовленнєвою(міміка, жести) поведінкою носіїв мови в певних ситуаціях).

Навички та вміння у навчанні іноземних мов

Навичку визначають як «психічне новоутворення», завдяки якому індивід спроможний виконувати певну дію раціонально, з належною точністю і швидкістю, без зайвих витрат фізичної та нервово- психологічної енергії. Щоб досягти «рівня навички» мовленнєва дія має набути таких якостей, як: автоматизованість, стійкість, відсутність напруження і швидкої втомлюваності.

Уміння можна визначити як оптимальний рівень досконалості мовленнєвої діяльності. Відповідно до основних видів МД є 4 основні уміння: уміння говорити (діалогічна, монологічна форми), уміння писати, уміння сприймати на слух та уміння читати. *Рецептивні уміння* - аудіювання та читання. *Продуктивні уміння* - говоріння та письмо.

Рівні володіння мовою: глобальна шкала

Згідно із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти існує шість рівнів володіння мовою, які були розроблені Асоціацією Мовних Експертів ALTE (The Association of Language Testers in Europe). Вони охоплюють проміжок від базового до практично бездоганного рівня володіння мовою. На них зорієнтовані навчальні посібники з будь-якої європейської мови, довідники, словники, тести.

Рівні володіння іноземною мовою

Міжнародна градація	Європейська градація	Українська градація
Beginner/Elementary	A1 (Breakthrough)	Рівень А1 (Інтродуктивний або «відкриття»)
Pre-Intermediate	A2 (Waystage)	Рівень А2 (Середній або «виживання»)
Intermediate	B1 (Threshold)	Рівень В1 (Рубіжний)
Upper-Intermediate	B2 (Vantage)	Рівень В2 (Просунутий)
Advanced	C1 (Effective Operational Proficiency)	Рівень С1 (Автономний)
Proficiency	C2 (Mastery)	Рівень С2 (Компетентний)

Література

1. Бабенко Т.В. Методика навчання англійської мови в початковій школі: Навчальний посібник. – 2-е видання. – К.: Арістей, 2006. – 220 с.
2. Вишневецький О.І. Методика навчання іноземних мов: Навч. посібник –2-ге вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2011. – 206 с.
3. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
4. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: організація процесу навчання іноземних мов: навчальний посібник у схемах і таблицях для студентів факультету іноземної філології освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / Укладач: К.М. Ружин – Запоріжжя: ЗНУ, 2013. – 104 с.
5. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко , С. В. Тезікова та ін.
— К. : ВЦ «Академія», 2010 . — 328с .
6. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Котенко, А.Б. Соломаха [та ін.]. – К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. – 356с.
7. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник для студ. класичних педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. / за редакцією Ніколаєвої С.Ю. – Ірпінь: Видавець Романенко Л.Л., 2016. – 398с.

Лекція 2. Формування лексико-граматичних навичок на уроці іноземної мови

План:

1. Навчання лексики на уроках ІМ
 - 1.1 Обсяг та складові лексичного мінімуму ІМ.
 - 1.2 Етапи навчання лексичного матеріалу.
2. Навчання граматики на уроках ІМ
 - 2.1 Зміст навчання граматики
 - 2.2 Основні методи навчання граматики
 - 2.3 Етапи формування граматичних навичок

Знання іноземної мови асоціюється зі знаннями слів, в той час як володіння мовою – з лексичними навичками, які саме й забезпечують функціонування лексики у спілкуванні. Отже, лексичні навички слід розглядати як найважливіший і невід’ємний компонент змісту навчання іноземної мови, а їх формування саме і є метою навчання лексичного матеріалу.

Умови навчання в середніх навчальних закладах і недостатня кількість уроків викликають необхідність відбору лексичного мінімуму. Обсяг спеціально дібраного лексичного мінімуму, який відповідає цілям і змісту навчання іноземних мов у початковій школі становить 500-600 лексичних одиниць.

Активний лексичний мінімум — це той лексичний матеріал, яким учні повинні користуватися для вираження своїх думок в усній та письмовій формі, а також розуміти думки інших людей при аудіюванні та читанні.

Пасивний лексичний мінімум—це та лексика, яку учні мають лише розуміти при сприйманні чужих думок в усній формі (при аудіюванні) та письмовій формі (при читанні).

Одиницею навчання лексичного матеріалу є *лексична одиниця* (ЛО), яка може бути не лише словом, але й сталим словосполученням і навіть так званим "готовим" реченням (тобто таким, що не змінюється у мовленні).

Активний і пасивний словниковий запас утворюють так званий **наявний** або **реальний словник**, який служить основою для формування **потенціального словника**. До потенціального словника відносяться: 1) інтернаціональні слова, подібні за звучанням і/або написанням та за значенням до слів рідної мови: film, constitution, class 2) похідні та складні слова, що складаються з відомих учням компонентів: read – reader, write- writer), 3) конвертовані слова; 4) нові значення відомих багатозначних слів; 5) слова, про значення яких учні можуть здогадатися за контекстом.

Етапи навчання лексичного матеріалу:

Етап ознайомлення учнів з новими ЛО - *семантизація*

Етап автоматизації дій учнів з новими ЛО, де розрізняють:

- а) автоматизацію на рівні словоформи, вільного словосполучення та фрази/речення;
- б) автоматизацію на понадфразовому рівні - діалогічної або монологічної єдності.

Удосконалення дій учнів з ЛО.

Ситуативне вживання засвоєних ЛО при висловлюванні своїх думок в усній формі (говоріння) та письмовій формі (письмо), контекстнерозуміння ЛО при читанні та аудіюванні.

Введення активної лексики відбувається у кілька етапів:

семантизація,

ознайомлення з

вимовою, тренування у

вимові слова,

ознайомлення з графічною формою слова (транскрипцією) ілюстрація

вживання слова у контексті,

практика у використанні нової лексичної одиниці в усному та писемному мовленні.

Норма введення нових іншомовних лексичних одиниць на одному уроці в початковій школі 5-6 слів.

Процес ознайомлення з новими лексичними одиницями починається з **семантизації**, тобто розкриття значення. Всі **способи семантизації** можна розділити на дві групи:

Перекладні та безперекладні.

Перекладні способи розкриття значень іншомовних ЛО включають: **однослівний переклад** (англ.: table - window bird –птах, salt – сіль); **багатослівний переклад** (англ.: go – їхати, йти, летіти, пливти); **позафразовий переклад** (цей спосіб застосовується в інтенсивних методах; **тлумачення значення або пояснення ЛО рідною мовою** (англ.: big – означає величину, розмір; tall високий (про людей) high високий (про предмети); **дефініція/визначення** (англ.: watch - годинник, який носять на руці або в кишені).

До **безперекладних способів** розкриття значень іншомовних ЛО відносяться:

наочна семантизація – демонстрація предметів, малюнків, картин, жестів, рухів тощо;

мовна семантизація:

а) за допомогою **контексту**, ілюстративного речення/речень (англ.: The girl has a dress on)

б) **зіставлення** однієї ЛО з іншими відомими словами іноземної мови — за допомогою антонімів і зрідка синонімів (англ.: cold-warm, quick-slow);

дефініція - опис значення нового слова за допомогою уже відомих слів (англ.: a teenager - a person from 13 to 19 years of age;

тлумачення значення ЛО **іноземною мовою** (англ.: sir - a respectful term of address to a man);

Вибір засобів семантизації та введення лексики залежить від віку та рівня знань учнів, а також від того, до якого з лексичних мінімумів може бути віднесена конкретна лексична одиниця. На початковому ступені навчання переважають такі способи семантизації як наочність та однослівний переклад,

Використання кількох способів семантизації полегшує розкриття значення

слова.

Невід'ємною частиною процесу засвоєння іншомовного **лексичного матеріалу** є **вправи**. Саме від тренування залежить міцність запам'ятовування лексики. Система лексичних вправ побудована за принципом «від простого до складного», тобто від рівня слова, словосполучення, до рівня речення та тексту.

Завдання для тренування лексики:

- хорове повторення за вчителем слів і словосполучень;
- відповіді на запитання Is it a.....?;
- назвіть предмети зображені на малюнку;
- сполучіть малюнки зі словами;
- запишіть на дошці значення слова;
- заповніть пропуски у реченнях відповідними словами;
- виберіть з ряду слів те, що не відповідає темі (знайдіть зайве слово);
- написання словникових диктантів.

Навчання граматики

ГраMATика - це система об'єктивно діючих правил утворення словоформі сполучення слів у реченні. Зміст навчання граматики полягає у вивченні граматичного матеріалу та формуванні граматичних навичок.

ГраMATичний матеріал	ГраMATичні навички
■ активний граматичний мінімум,	■ репродуктивні (говоріння, письмо),
■ пасивний граматичний мінімум.	■ рецептивні (аудіювання, читання).

В середніх навчальних закладах вивчаються не всі граматичні явища, а спеціально відібраний **граматичний мінімум**, який складається з **активного** та пасивного **граматичного мінімуму**:

Активний граматичний мінімум	Пасивний граматичний мінімум
<p>■ для вираження власних думок в усній (говоріння) чи письмовій (письмо) формах;</p>	<p>■ для розуміння чужих думок, сприйнятих в усній (аудіювання) чи письмовій</p>
<p>■ для розуміння чужих думок, сприйнятих в усній (аудіювання) чи письмовій (читання) формах.</p>	<p>(читання) формах.</p>

Щоб сприймати і розуміти думки інших людей, необхідно володіти як активним, так і пасивним граматичним мінімумом.

Грамматичні навички мовлення, як і всі інші, повинні характеризуватися такими ознаками: **автоматизованість, гнучкість, стійкість, етапність**. Учні, які починають вивчати іноземну мову, вже засвоїли систему граматичних навичок рідної мови. Вона може слугувати опорою у процесі засвоєння граматики іноземної мови. Згідно з програмою з іноземних мов для 1-4 класів граматичні структури засвоюються імпліцитно (шляхом сприймання мовленнєвих зразків у комунікативних ситуаціях). А граматична правильність мовлення формується за рахунок багаторазового вживання мовленнєвих структур.

Вищегаданий метод навчання граматики називається **індуктивним** на противагу **дедуктивному методу**, коли вчитель записує приклади та пояснює рідною мовою граматичне правило.

В першому, другому класі при навчанні граматичного матеріалу слід надавати перевагу індуктивному методу, для трохи старших дітей можна пояснити особливості вживання того чи іншого граматичного явища українською.

Етапи формування граматичних навичок

I. Ознайомлення учнів з новою граматичною структурою (ГС)

II. Автоматизація дій учнів з новою ГС на рівні фрази

III. Автоматизація дій учнів з новою ГС на рівні понадфразової єдності

Так як мовлення за своєю природою ситуативне, то вчитель повинен знайомити учнів з новими іншомовними граматичними структурами у типових ситуаціях мовлення.

Змістом етапу автоматизації є виконання різноманітних вправ для закріплення граматичної навички. А саме:

- виберіть правильний варіант;
- вставте необхідне слово з поданих вище;
- поставте слова в реченні в правильному порядку;
- напишіть необхідну відповідь чи питання, згідно з ситуацією мовлення. Як і в навчанні інших мовних навичок у навчанні граматики переходимо від рецептивних і репродуктивних до продуктивних вправ. Крім використання основного НМК вчителю іноземної мови доцільно використовувати інші матеріали чи підручники з граматики для молодших школярів.

Література

1. Бабенко Т.В. Методика навчання англійської мови в початковій школі: Навчальний посібник. – 2-е видання. – К.: Арістей, 2006. – 220 с.
2. Вишневецький О.І. Методика навчання іноземних мов: Навч. посібник –2-ге вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2011. – 206 с.
3. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
4. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: організація процесу навчання іноземних мов: навчальний посібник у схемах і таблицях для студентів факультету іноземної

філології освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / Укладач: К.М. Ружин – Запоріжжя: ЗНУ, 2013. – 104 с.

5. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко , С. В. Тезікова та ін.

— К. : ВЦ «Академія», 2010 . — 328с .

6. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Котенко, А.Б. Соломаха [та ін.]. – К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. – 356с.

7. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник для студ. класичних педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. / за редакцією Ніколаєвої С.Ю. – Ірпінь: Видавець Романенко Л.Л., 2016. – 398с.

Лекція 3. Формування іншомовних навичок аудіювання.План:

1. Аудіювання як рецептивний вид мовленнєвої діяльності.
2. Труднощі, що виникають при навчанні аудіюванню ІМ.
3. Система вправ для навчання аудіювання.

Аудіювання — розуміння сприйнятого на слух усного мовлення.

Досягнення базового рівня в галузі аудіювання передбачає формування елементарної комунікативної компетенції в цьому виді мовленнєвої діяльності, а саме:

- уміння розуміти літературно-розмовне мовлення носія мови в ситуаціях повсякденного спілкування (привітання, запит і передача особистої інформації);
- визначати тему і мету бесіди, її основний зміст, і в тих випадках, коли виникають ускладнення, звертатись до партнера з проханням повторити фразу, висловити думку інакше, розмовляти повільніше і простіше, уточнюючи при цьому значення незнайомих слів;
- уміння в умовах опосередкованого сприймання повідомлення розуміти основний зміст аудіотексту;
- уміння повно і точно розуміти висловлювання вчителя та однокласників, короткі повідомлення, які стосуються навчально-трудової і соціально-побутової сфер спілкування.

Труднощі аудіювання та засоби їх подолання

Навчання аудіювання передбачає формування умінь сприймати усне мовлення як при безпосередньому спілкуванні, так і у звукозапису. Так як іноземна мова майже не використовується учнями поза межами школи при слуханні іншомовних текстів виникають певні труднощі:

I. Суб'єктивні труднощі

Труднощі аудіювання, зумовлені індивідуально-віковими особливостями учнів. Успішність їх подолання залежить від уміння слухача користуватися механізмами ймовірного прогнозування, переносити аудитивні вміння та навички рідної мови на іноземну. Значну роль відіграють такі індивідуальні особливості учня: кмітливість, уміння слухати і швидко реагувати на сигнали усномовленневої комунікації, переключатися з однієї розумової операції на іншу тощо. У процесі навчання аудіювання вирішальну роль відіграють індивідуально- психологічні особливості учнів: рівень розвитку слухової диференційованої чутливості, слухової пам'яті, концентрації уваги. Успішність аудіювання залежить від потреби учнів дізнатись щось нове, наявності інтересу до теми повідомлення, спрямованості на пізнавальну діяльність і мотивацію цієї діяльності.

II. Мовні труднощі аудіювання

Ці труднощі є об'єктивними, вони зумовлюються характером мовних засобів і структурно-композиційними характеристиками аудіотекстів.

Граматичні труднощі пов'язані з синтаксисом та морфологією. Сприймаючи фразу, учень повинен розчленити її на окремі елементи,

встановити зв'язок між ними та їхньою роллю у висловлюванні. Деякі граматичні труднощі зумовлені наявністю аналітичних форм, відсутніх у рідній мові та граматичною омонімією.

Лексичні труднощі виникають при кількісному збільшенні словникового матеріалу та його різноманітності (на старшому етапі навчання), а також при вживанні слів у переносному значенні, наявності фразеологічних зворотів. Багатозначні слова та синоніми також створюють труднощі розуміння, так само як слова, близькі за звучанням до слів рідної мови, але різні за значенням.

Фонетичні труднощі вважаються основними труднощами аудіювання (особливо на початковому ступені навчання). Основними фонетичними труднощами аудіювання є труднощі, пов'язані з інтонацією, логічним наголосом і темпом мовлення.

Для розуміння на слух велике значення має композиційна структура текстів, спосіб викладу думок, міжфразові зв'язки. Особливо складним для аудіювання є діалогічне мовлення, що вимагає додаткових аналітико-синтетичних дій.

III. Труднощі, зумовлені умовами сприймання

1. Темп повідомлення визначає швидкість і точність розуміння на слух, а також ефективність запам'ятовування. Середній темп мовлення англійською мовою – 140-150 слів за хвилину. У процесі навчання аудіювання темп мовлення, що сприймається, не повинен перевищувати темпу внутрішнього мовлення слухача.

2. Кількість прослуховувань. Для кращого розуміння аудіотексту іноземною мовою його потрібно прослухати не менше двох разів (інколи й більше, в залежності від рівня підготовки учнів).

3. Тривалість звучання визначається обсягом аудіотексту, що змінюється протягом навчання, поступово збільшуючись. На початковому ступені це 1 хвилина, на середньому – 2-3 хвилини, а на старшому – 3-5 хвилин.

4. Джерело пред'явлення аудіотексту. Слід зауважити, що при безпосередньому спілкуванні аудіювання полегшується позамовними засобами (мімікою, жестами). При використанні аудіозапису ці фактори відсутні. Проте розуміння мовлення у звукозапису також передбачено вимогами програми.

5. Наявність невідомих слів визначена шкільною програмою та поступово збільшується на кожному етапі навчання.

6. Наявність чи відсутність зорових опор, які уточнюють зміст почутого та полегшують процес аудіювання.

Отже, у процесі навчання аудіювання учні обов'язково зіштовхуються із труднощами різного характеру. Наявність цих труднощів є, з одного боку, тією проблемою, вирішення якої призводить до формування навичок аудіювання та розвитку школярів, з іншого боку, вони не повинні перешкоджати навчальному процесу. Тому вчителю необхідно вживати певних заходів для їх подолання учнями, за допомогою спеціальних вправ. Успішність подолання суб'єктивних труднощів залежить від умінь слухача користуватися механізмами ймовірного

прогнозування, переносити аудитивні вміння та навички з рідної мови на іноземну.

У системі **вправ для навчання аудіювання** виділяють три основні групи вправ:

1. Вправи, що готують до аудіювання.
2. Вправи в аудіюванні текстів.

Виконуючи вправи першої групи, школярі вчаться переборювати окремі труднощі і упізнавати нові слова та словосполучення, диференціювати схожі слова, визначати значення омонімів, багатозначних слів, розрізняти граматичні форми. Вправи другої групи націлені на сприйняття загального змісту висловлювання чи виділення окремих змістових частин. Вони виконуються на рівні тексту. В середині кожної групи виділено декілька видів вправ, кожен з яких спрямований на подолання конкретних труднощів, що виникає в учнів при аудіюванні, і на формування відповідного вміння.

I. Вправи, що готують до аудіювання.

При виконанні вправ, що готують до аудіювання текстів, в учнів формуються навички сприйняття на слух мовленнєвих одиниць на рівні речень та надфразових єдностей. Сюди зазвичай включають наступні види вправ:

1. Вправи на визначення граматичних орієнтирів.

Вміння визначати синтаксичні функції слів у реченнях допомагає розумінню тексту в цілому. Найбільша інформативність закладена в підметі, присудку та додатку, тому необхідно в першу чергу навчити учнів знаходити ці члени речення, а також автоматично розпізнавати інші граматичні орієнтири.

2. Вправи на здогадку про значення незнайомих слів (за їх співзвучністю з відповідними словами рідної мови, за словотворчим елементом, з контексту).

3. Вправи на розуміння речень, що містять незнайомі слова, які не впливають на розуміння смислу висловлювання.

Для успішного аудіювання необхідно сформувати вміння розуміти на слух

текст навіть за наявності незнайомих слів. Учні повинні вміти ігнорувати незнайомі слова, які не є ключовими, тобто не несуть основного смислового навантаження. Це можуть бути обставини часу, місця, означення тощо.

II. Вправи для контролю аудіювання.

Кінцевою метою аудіювання є розуміння тексту, але перевірити, чи зрозуміли учні текст, практично неможливо, якщо не виконувати для цього спеціальні вправи. Тому контроль – вирішальний етап аудіювання. Контроль розуміння аудіотексту може здійснюватись вербальним чи невербальним способами. Дії учня після прослуховування повідомлення пов'язані з характером завдання, яке було поставлене перед його слуханням.

До невербальних засобів контролю відносять:

- виконання дій;
- контроль з використанням цифр;
- контроль за допомогою сигнальних та облікових карток;
- виготовлення схем, креслень;
- підбір малюнків.

Вербальні засоби контролю поділяються на:

1. Рецептивні:

- підтвердження або спростування тверджень вчителя;
- вибір пунктів плану тексту;
- тести з вибором відповіді (альтернативні, одноелементного та множинного вибору, перехресні, ланцюгові, тести класифікації, клоуз-тести тощо).

2. Репродуктивні:

- відповіді на запитання;
- переказ змісту іноземною або рідною мовою;

- переклад окремих слів та словосполучень, речень;
- складання плану;
- формулювання запитань до тексту;
- бесіда на основі змісту тексту.

Література

1. Бабенко Т.В. Методика навчання англійської мови в початковій школі: Навчальний посібник. – 2-е видання. – К.: Арістей, 2006. – 220 с.
2. Вишневський О.І. Методика навчання іноземних мов: Навч. посібник –2-ге вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2011. – 206 с.
3. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
4. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: організація процесу навчання іноземних мов: навчальний посібник у схемах і таблицях для студентів факультету іноземної філології освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / Укладач: К.М. Ружин – Запоріжжя: ЗНУ, 2013. – 104 с.
5. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко , С. В. Тезікова та ін.
— К. : ВЦ «Академія», 2010 . — 328с .
6. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Котенко, А.Б. Соломаха [та ін.]. – К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. – 356с.
7. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник для студ. класичних педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. / за редакцією Ніколаєвої С.Ю. – Ірпінь: Видавець Романенко Л.Л., 2016. – 398с.

Лекція 4. Формування навичок говоріння на уроці іноземної мови.

План:

1. Навчання монологічного мовлення.
2. Навчання діалогічного мовлення.

Монолог — це безпосередньо спрямований до співрозмовника чи аудиторії організований вид усного мовлення, який передбачає висловлювання однієї особи.

Монологічне мовлення характеризується певними комунікативними, психологічними і мовними особливостями, які вчитель має враховувати у процесі навчання цього виду мовленнєвої діяльності.

З погляду психології монологічному мовленню властиві такі риси:

1. **Однонаправленість.** Монологічне мовлення не розраховане на відповідну реакцію у вигляді мовлення уголос.
2. **Зв'язність,** яка відрізняє монологічне мовлення від випадкового набору речень і виражається в композиційно-смісловій єдності тексту як продукту говоріння,
3. **Тематичність** як співвіднесеність висловлювання з будь-якою досить загальною темою. Монологічне висловлювання має певну комунікативно-сміслову організацію.
4. **Відносно безперервний** спосіб мовлення. Монологічне висловлювання, як правило, не обмежується однією фразою і триває протягом певного часу, не перериваючись, завдяки чому досягається завершеність думки.
5. **Послідовність і логічність.** Ці якості монологічного мовлення реалізуються в розвитку ідеї основної фрази шляхом уточнення думки, доповнення до неї, пояснення, обґрунтування тощо.

Державний освітній стандарт з іноземної мови (загальна середня освіта)

передбачає **оволодіння** такими **типами монологу**:

- 1) коротке повідомлення,
- 2) розповідь,

- 3) опис,
- 4) розмірковування/переконання.

Мовні особливості монологічного мовлення

З **мовної точки зору** монологічне мовлення характеризується)

структурною завершеністю речень;

б) відносною повнотою висловлювання;

в) розгорнутістю та різноструктурністю фраз;г)

досить складним синтаксисом;

д) зв'язність, передбачає володіння мовними засобами міжфразового зв'язку.

Одиницею навчання монологічного мовлення є понадфразова єдність.

Етапи навчання монологічного мовлення

В методиці навчання іноземних мов виділяють **три етапи формування** монологічних умінь. В основу кожного з них покладена якість висловлювання учнів, причому ця якість обов'язково веде до збільшення обсягу зразків мовлення (ЗМ), що використовуються учнем.

Завдання **першого етапу** полягає в тому, щоб навчити учнів об'єднувати ЗМ рівня фрази в одну понадфразову єдність. Наприклад, за темою "Погода" учні можуть з'єднувати такі ЗМ:

It's cold today. It isn't snowing now. The sky is blue. The sun is shining.

Кожен учень вимовляє одну фразу. Будь-які фрази вважаються правильними, якщо вони відповідають темі і грамотно оформлені у мовному відношенні. Вже на цьому етапі враховується самостійність висловлювання: вчитель лише називає тему, визначає загальний напрям думки, а вибір конкретного змісту залишається вільним.

На **другому етапі** учні вчаться самостійно будувати висловлювання понадфразового рівня. Навчання монологічного мовлення на цьому етапі здійснюється за допомогою різних **опор**, зображальних, вербальних, комбінованих.

У ролі **зображальної** опори можуть виступати окремі малюнки, слайди, тематичні та сюжетні картини, композиції на магнітній дошці, кодограми.

Важливим видом **вербальної зорової опори** є **підстановча таблиця**, яка здатна забезпечити логічний зв'язок речень, їх граматичну правильність, належний вибір усіх необхідних мовних засобів для побудови власного висловлювання.

У навчанні монологічного мовлення широко використовується така ефективна вербальна опора як **логіко-структурна схема**, яка забезпечує логічну послідовність висловлювання і створює можливості для варіювання змісту в залежності від реальних обставин. Наприклад:

Учитель: Розкажіть про себе, користуючись цією схемою.

Англ. My name is...

My surname is...I

am ... years old.

I am a pupil of the ... form.

Поряд з такими таблицями і схемами застосовуються також **ілюстративні невербальні опори**, які лише підказують тематику, певний зміст і послідовність висловлювань.

Різновидом повної вербальної опори може слугувати **висловлювання- зразок** у звуковому (фонограма, мовлення учителя) чи зоровому (друкований текст) варіанті.

Головне завдання **третього етапу** — навчити учнів створювати монологічні висловлювання текстового рівня різних функціонально- смислових типів мовлення в такому обсязі, який передбачено програмою для даного класу. Третій етап навчання

монологічного мовлення характеризується розвитком умінь виражати своє особисте ставлення до фактів чи подій, про які висловлюється учень; формулювати критичну оцінку і доводити правильність будь-якого факту; включати до свого мовлення елементи розмірковування, аргументації. Одночасно повинно відбуватися збільшення обсягу висловлювання. Учні повинні заздалегідь засвоїти ряд словосполучень і штамів, характерних для монологічного мовлення. Включення подібних словосполучень до монологічного висловлювання дає можливість учням передати своє особисте ставлення до обговорюваних подій та фактів. Завдання на цьому етапі формулюються таким чином, щоб учень не міг обмежитись двома-трьомареченнями.

Діалогічне мовлення - процес мовленнєвої взаємодії двох або більше учасників спілкування. В процесі мовлення кожен з учасників по черзі виступає як слухач і як мовець.

Психологічні особливості діалогічного мовлення:

Вмотивованість:

- Впливає з бажання та потреби щось сказати, передати думки й почуття.
- Передбачає створення сприятливого психологічного клімату на уроці, доброзичливих стосунків, зацікавленості в роботі.

Зверненість:

- Зорове сприйняття співрозмовника, яке доповнюється позамовними засобами спілкування (мімікою, жестами, контактом очей, позами).
- Використання певних мовленнєвих засобів, що виражають звертання

Ситуативність. Зміст діалогу можна зрозуміти лише з урахуванням тієї ситуації, в якій воно здійснюється. Самі зовнішні обставини ситуації

можуть у момент мовлення не бути наявними, проте вони є у свідомості комунікантів і обов'язково включені в неї. Це можуть бути якісь минулі події, відомі лише співрозмовникам, їхні переживання, життєвий досвід, спільні відомості тощо.

Емоційна забарвленість. Мовець передає свої думки, почуття, ставлення до того, про

що йдеться. Це знаходить відображення у відборі лексико-граматичних засобів, у структурі реплік, в інтонаційному оформленні тощо. Справжній діалог містить репліки подиву, захоплення, оцінки, розчарування, незадоволення та ін.

Спонтанність. Діалогічне мовлення, на відміну від монологічного, неможливо спланувати заздалегідь, адже мовленнєва поведінка кожного учасника діалогу значною мірою зумовлюється мовленнєвою поведінкою партнера. Обмін репліками відбувається досить швидко, і реакція вимагає нормального темпу мовлення.

Література

1. Бабенко Т.В. Методика навчання англійської мови в початковій школі: Навчальний посібник. – 2-е видання. – К.: Арістей, 2006. – 220 с.
2. Вишневський О.І. Методика навчання іноземних мов: Навч. посібник –2-ге вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2011. – 206 с.
3. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
4. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: організація процесу навчання іноземних мов: навчальний посібник у схемах і таблицях для студентів факультету іноземної філології освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / Укладач: К.М. Ружин – Запоріжжя: ЗНУ, 2013. – 104 с.
5. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. К.: ВЦ «Академія», 2010. 328с.
6. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Котенко, А.Б. Соломаха [та ін.]. К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. 356с.

Лекція 5. Форми роботи на уроці іноземної мови.

План:

1. Особливості фронтальної роботи.
2. Характерні риси роботи в групах та парах.
3. Технологія проектного навчання на уроках іноземної мови.

Одним із найважливіших завдань вчителя ІМ є ефективна організація роботи учнів на уроці. Вміння урізноманітнювати форми роботи для досягнення кращих результатів є одним із елементів майстерності вчителя.

Розрізняють такі форми роботи на уроці:

Фронтальна робота, індивідуальна, робота в групах та парах.

Фронтальна робота є роботою вчителя з усім класом, коли учні виконують одне завдання, слухають пояснення вчителя, по черзі чи хором читають, відповідають на запитання, виконують письмову вправу на дошці. Фронтальна робота використовується під час пояснення і закріплення нового матеріалу, проведення лексичних та фонетичних зарядок. У цьому разі відбувається формування стійких пізнавальних інтересів і активізується діяльність школярів

Переваги фронтальної роботи:

учні слухають мову вчителя

учитель контролює клас, аналізує і виправляє помилки

- встановлення довірчих відносин між педагогом і дітьми, а також всередині класу. У дітей виховується почуття колективу.

- учні вчаться міркувати, а також знаходити помилки у висловлюваннях своїх товаришів.

Недоліки фронтальної роботи:

- недостатня можливість залучити усіх учнів до активної роботи над розвитком усного мовлення;
- у зв'язку з різною працездатністю і підготовленістю діти не витримують єдиного темпу.

Ті, хто володіє низьким рівнем навчальних можливостей, засвоює матеріал гірше і вимагає більшої уваги вчителя. Сильним ж школярам важливі більш складні завдання, тільки в такому випадку робота на уроці приведе їх до підвищення рівня знань.

Щоб усунути ці недоліки використовують **роботу в парах та групах**, що дозволяє збільшити тривалість мовлення учнів на уроці.

Робота в групах використовується здебільшого для створення різноманітних діалогів, розігрування міні комунікативних ситуацій.

Групова робота

Групову роботу, без сумніву, можна віднести до колективної виду діяльності учнів. Її успіх багато в чому буде залежати від чіткого розподілу обов'язків всередині даної ланки, а також від оперативної допомоги і підтримки вчителя. Правила ведення групової діяльності вимагають постійної зміни складу учнів. При цьому в значній мірі зростає індивідуальна допомога школярів один одному. Результати такої діяльності досить відчутні. Учні привчаються до колективної роботи з одночасним формуванням у них позитивних моральних якостей.

Розподіл на групи слід проводити, враховуючи не лише бажання учнів, а й їх мовленнєві здібності. Учитель виконує роль порадника, консультанта, керівника, спрямовуючи роботу учнів у напрямі самостійного пошуку, аналізу й обробки інформації та презентації результатів.

Переваги групової роботи:

- дає можливість висловитися максимальній кількості дітей;
- діти мають можливість подолати страх виступати перед великою аудиторією;
- робить процес навчання більш інтенсивним;
- учні вчать один від одного;

- учитель може працювати з малою групою дітей, якій необхідна допомога в засвоєнні конкретних знань і вмінь.

На початкових етапах навчання учнів роботі у малих групах особливо

ефективна технологія роботи в парах. Її можна використовувати для досягнення будь-якої дидактичної мети: засвоєння, закріплення, перевірки знань. За умов парної роботи всі діти в класі отримують можливість говорити, висловлюватись. Робота в парах дає учням можливість подумати, обмінятися ідеями з партнером і потім озвучити це перед класом. Ця форма роботи сприяє розвитку навичок спілкування, вміння висловлюватись, переконувати, вести діалог, дискусію. Така співпраця не дає можливості ухилитись від виконання завдання. Оскільки кожен урок має включати види діяльності по залученню учнів до роботи разом, важливо розробити метод організації дітей у пари, який би був швидким, легким, а головне справедливим.

Технологія проектного навчання на уроках іноземної мови

Проектна робота – вид роботи (переважно в групах), метою якої підготовка кінцевого продукту англійською мовою – альбому, подання інформації тощо. Мета цього виду роботи – дати учню можливість виконати незалежне дослідження, побудоване на знанні мови та уміннях і навичках, здобутих упродовж певного періоду вивчення теми. Проектні роботи ідеальні для різнорівневих груп, оскільки кожне завдання може бути виконане учнями, що мають різний рівень підготовки. Як свідчить досвід, проектна робота мотивує (учні пишуть про себе, свою сім'ю, свій дім, свої інтереси й уподобання). Працюючи над проектом, учні проводять невелику дослідницьку роботу з теми, яка їх цікавить. Учні займають активну позицію під час проектної роботи. Учні різного рівня мовленнєвого розвитку можуть виконати свій власний проект – великий чи малий, простий чи складний – і зможуть пишатися ним. Наприклад, деякі учні в класі можуть слабше знати мову за інших, але це їм не заважатиме у процесі виконання проекту виявити здібності до проектування чи ілюстрування своєї роботи або знайти оригінальний підхід до презентації проекту.

Практична мета виконання певної проектної роботи може базуватись на

удосконаленні різних умінь та навичок. Деякі роботи вимагають більше практики усного мовлення, інші спрямовані на розвиток навичок письма, ще інші вимагають застосування певних артистичних здібностей. Деякі завдання більше підходять для індивідуальної роботи, інші - для роботи в парах або малих групах. Дуже важливо допомогти учням обрати завдання та такі методи його виконання, щоб вони почувалися максимально комфортно на уроці іноземної мови.

Література

1. Бабенко Т.В. Методика навчання англійської мови в початковій школі: Навчальний посібник. 2-е видання. К.: Арістей, 2006. 220 с.
2. Вишневський О.І. Методика навчання іноземних мов: навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2011. 206 с.
3. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

ТЕМА. Методика навчання іноземної мови у початковій школі як наука та її комплексний характер

МЕТА: Ознайомити студентів з специфікою викладання методики навчання іноземної мови в початковій школі. Навчити орієнтуватися в методах дослідження та проаналізувати зв'язок методики навчання іноземної мови з іншими науками. Вчитись доводити свої твердження і обґрунтовувати свою думку під час обговорення основних питань практичного заняття.

ОБЛАДНАННЯ: Таблиці, зошити для практичних робіт, повідомлення студентів.

План

1. Методика навчання іноземної мови у початковій школі як наука та її комплексний характер.
2. Методи дослідження в методиці навчання іноземних мов.
3. Зв'язок методики навчання іноземної мови з іншими науками.

Запитання для обговорення

1. Дайте визначення методики навчання іноземних мов та охарактеризуйте специфіку навчання іноземної мови в початковій школі.
2. Що є об'єктом, предметом методики навчання іноземних мов?
3. Охарактеризуйте мету та основні завдання курсу.
4. Охарактеризуйте теоретичні методи дослідження в методиці навчання іноземних мов. Наведіть приклади.
5. Охарактеризуйте емпіричні методи дослідження в методиці навчання іноземних мов. Наведіть приклади.
6. З якими науками тісно пов'язана методика навчання іноземної мови? Обґрунтуйте свою думку.

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати повідомлення про одного з учених, основні праці якого стосуються особливостей викладання іноземної мови у початковій школі.
2. Законспектувати сучасні вимоги до кваліфікації вчителя іноземної мови. Функції вчителя іноземної мови (Ніколаєва С.Ю. стор.13-14).

Література

1. Гембарук А.С. Методика викладання іноземної мови в таблицях і схемах : метод, посібник. - Умань : ФОП Жовтий, 2011. - 144 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення,

викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю.Ніколаєва. Переклад заангл. - К. : Ленвіт, 2003. - 273с.

3. Книга вчителя іноземної мови : Довідково-методичне видання / Упоряд. О.Я. Коваленко, І.П.Кудіна. - Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. □ 240 с.

4. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / А.С. Панова, І.Ф. Андрійко, С.В. Тезікова та ін. - К. : ВЦ «Академія», 2010. - 328 с. (Серія «Альма-матер»).

5. Ніколаєвої С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах/ Ніколаєва С.Ю./ - К. : Ленвіт, 2002. - 320 с.

6. Редько В.Г. Лінгводидактичні засади підготовки іноземних мов учнів початкової школи. К. : - Генеза, 2007. - 136 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

ТЕМА: Система навчання іноземної мови в початковій школі. Лінгвопсихологічні основи навчання іноземної мови в початковій школі

МЕТА: Ознайомити студентів із системою навчання іноземної мови в початковій школі. Дослідити лінгвопсихологічні основи навчання іноземної мови. Вчитись доводити свої твердження і обґрунтовувати свою думку під час обговорення основних питань практичного заняття.

ОБЛАДНАННЯ: Таблиці, посібники, зошити для практичних робіт, повідомлення студентів.

План

1. Система навчання іноземної мови. Основні підходи до вивчення іноземної мови.
2. Цілі та зміст навчання іноземної мови.
3. Принципи та методи навчання іноземної мови.
4. Засоби навчання іноземної мови.
5. Лінгвопсихологічні основи навчання іноземної мови. Типи вправ для навчання іноземної мови.

Запитання для обговорення

1. Що називається системою навчання іноземних мов? Охарактеризуйте три рівні у структурі системи навчання іноземних мов.
2. Розкрийте чотири основні підходи до вивчення іноземної мови.
3. В чому полягає суть практичної, освітньої, розвиваючої, виховної цілей у навчанні іноземної мови? Наведіть приклади.
4. Проаналізуйте зміст навчання іноземної мови. Наведіть приклади лінгвокраїнознавчих знань учнів.

5. У чому відмінність загальнодидактичних та специфічних принципів навчання іноземної мови? Дайте визначення принципу апроксимації та поняттю інтерференції.

6. Визначте суть методів навчання іноземної мови (за І.Л. Бім).

7. Які види засобів навчання іноземної мови Ви знаєте? Охарактеризуйте кожен вид засобів.

8. Що таке система вправ? Вправа? Охарактеризуйте структуру та типи вправ для навчання іноземної мови. Наведіть приклади.

Завдання для самостійної роботи

1. Законспектувати лінгвопсихологічні основи навчання іноземної мови (Ніколаєва С.Ю. стор. 59-64).

2. Придумати та записати власні приклади до кожного типу вправ.

Література

1. Гембарук А.С. Методика викладання іноземної мови в таблицях і схемах : метод, посібник. - Умань : ФОП Жовтий, 2011. - 144 с.

2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю.Ніколаєва. Переклад з англ. - К. : Ленвіт, 2003. - 273с

3. Книга вчителя іноземної мови : Довідково-методичне видання / Упоряд. О.Я. Коваленко, І.П.Кудіна. - Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. □ 240 с.

4. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / А.С. Панова, І.Ф. Андрійко, С.В. Тезікова та ін. - К. : ВЦ «Академія», 2010. - 328 с. (Серія «Альма-матер»).

5. Ніколаєвої С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах/ Ніколаєва С.Ю./ - К. : Ленвіт, 2002. - 320 с.

6. Редько В.Г. Лінгводидактичні засади підготовки іноземних мов учнів початкової школи. К. : - Генеза, 2007. - 136 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

ТЕМА: Навчання граматичного матеріалу

МЕТА: Ознайомити студентів із особливостями навчання граматичного матеріалу. Навчити використовувати граматичні структури в мовленні молодших школярів. Вчитись доводити свої твердження і обґрунтовувати свою думку під час обговорення основних питань практичного заняття.

ОБЛАДНАННЯ: Таблиці, посібники, зошити для практичних робіт, повідомлення студентів.

План

1. Навчання граматичного матеріалу. Активний і пасивний граматичний мінімуми.
2. Граматична структура та зразок мовлення.
3. Формування навичок володіння активним граматичним матеріалом та їх автоматизація.
4. Ознайомлення з граматичними структурами пасивного граматичного мінімуму.

Запитання для обговорення

1. Охарактеризуйте особливості формування активного і пасивного граматичного мінімумів. Наведіть приклади.
2. Яка мета навчання граматичного матеріалу іноземної мови?
3. Дайте коротку характеристику граматичним навичкам мовлення.
4. Розшифруйте поняття «граматична структура» та «зразок мовлення». Наведіть приклади.
5. Розкрийте основні етапи формування навичок володіння активним граматичним матеріалом. Наведіть приклади кожного типу вправ.
6. Розгляньте види вправ, що використовуються для автоматизації дій учнів з активним граматичним матеріалом.
7. Яка специфіка ознайомлення учнів з граматичними структурами пасивного граматичного мінімуму?

Завдання для самостійної роботи

1. Придумати та записати власні приклади до кожного типу вправ.
2. Підібрати 5 ігор для введення або закріплення граматичного матеріалу учнів початкової школи.

Література

1. Гембарук А.С. Методика викладання іноземної мови в таблицях і схемах : метод, посібник. - Умань : ФОП Жовтий, 2011. - 144 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю.Ніколаєва. Переклад з англ. - К.: Ленвіт, 2003. - 273с.
3. Книга вчителя іноземної мови : Довідково-методичне видання / Упоряд. О.Я. Коваленко, І.П.Кудіна. - Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. 240 с.
4. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

ТЕМА: Навчання лексичного матеріалу

МЕТА: Ознайомити студентів із особливостями навчання лексичного матеріалу. Навчити формувати та розвивати лексичні навички в мовленні молодших школярів. Вчитись доводити свої твердження і обґрунтовувати свою думку під час обговорення основних питань практичного заняття.

ОБЛАДНАННЯ: Таблиці, посібники, зошити для практичних робіт, повідомлення студентів.

План

1. Особливості навчання лексичного матеріалу в початковій школі.
2. Особливості формуванні активного та пасивного лексичного мінімумів.
3. Алгоритм формування та автоматизації лексичних навичок мовлення.

Запитання для обговорення

1. Охарактеризуйте особливості вивчення лексичного матеріалу на початковому етапі навчання іноземної мови.
2. Розкрийте специфіку формування активного та пасивного лексичного мінімумів.
3. Що таке потенціальний словник та розгляньте джерела його наповнення.
4. Охарактеризуйте процес формування лексичних навичок.
5. Назвіть прийоми семантизації іншомовної лексики. Використовуйте власні приклади.
6. Наведіть приклади вправ на автоматизацію дій учнів з новими лексичними одиницями активного словника.
7. Які особливості застосування різних лексично спрямованих вправ на різних етапах навчання?

Завдання для самостійної роботи

1. Придумати та записати власні приклади до кожного типу вправ.
2. Розробити фрагмент уроку на ознайомлення з новою лексичною одиницею.

Література

1. Гембарук А.С. Методика викладання іноземної мови в таблицях і схемах : метод, посібник. - Умань : ФОП Жовтий, 2011. - 144 с.

Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю.Ніколаєва. Переклад з2. англ. - К. : Ленвіт, 2003. - 273с.

3. Книга вчителя іноземної мови : Довідково-методичне видання / У поряд.
О.Я. Коваленко, І.П.Кудіна. - Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. □ 240 с.
4. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / А.С. Панова, І.Ф. Андрійко, С.В. Тезікова та ін. - К. : ВЦ «Академія», 2010.-328 с. (Серія «Альма-матер»).
5. Ніколаєвої С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах/ Ніколаєва С.Ю./ - К. : Ленвіт, 2002. - 320 с.
6. Редько В.Г. Лінгводидактичні засади підготовки іноземних мов учнів

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

ТЕМА: Навчання фонетичного матеріалу

МЕТА: Ознайомити студентів із особливостями навчання фонетичного матеріалу. Ознайомити з вимогами до вимови учнів та особливостями формування інтонаційних навичок іноземної мови. Вчитись доводити свої твердження і обґрунтовувати свою думку під час обговорення основних питань практичного заняття.

ОБЛАДНАННЯ: Таблиці, посібники, зошити для практичних робіт, повідомлення студентів.

План

1. Особливості навчання фонетичного матеріалу в початковій школі.
2. Вимоги до вимови учнів.
3. Специфіка навчання звуків іноземної мови.
4. Етапи формування артикуляційної навички та її автоматизація.
5. Особливості навчання інтонації іноземної мови.

Запитання для обговорення

1. Охарактеризуйте вимоги до вимови учнів.
2. Які існують три групи звуків іноземної мови? Наведіть приклади.
3. Назвіть основні етапи формування артикуляційної навички.
4. Наведіть приклади вправ на автоматизацію дій учнів з новими звуками.
5. Розкрийте особливості навчання інтонації іноземної мови.
6. Проаналізуйте основні етапи формування інтонаційної навички та її автоматизацію. Наведіть власні приклади.

Завдання для самостійної роботи

1. Придумати та записати власні приклади до кожного типу вправ.
2. Розробити фрагмент уроку на ознайомлення з новим звуком.

Література

1. Гембарук А.С. Методика викладання іноземної мови в таблицях і схемах : метод, посібник. - Умань : ФОП Жовтий, 2011. - 144 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю.Ніколаєва. Переклад з англ. - К. : Ленвіт, 2003. - 273с.
3. Книга вчителя іноземної мови : Довідково-методичне видання / У поряд.
О.Я. Коваленко, І.П.Кудіна. - Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. □ 240 с.
4. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / А.С. Панова, І.Ф. Андрійко, С.В. Тезікова та ін. - К. : ВЦ «Академія», 2010. - 328 с. (Серія «Альма-матер»).
5. Ніколаєвої С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах/ Ніколаєва С.Ю./ - К. : Ленвіт, 2002. - 320 с.
6. Редько В.Г. Лінгводидактичні засади підготовки іноземних мов учнів початкової школи. К. : - Генеза, 2007. - 136 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

ТЕМА: Навчання аудіювання. Навчання говоріння.

МЕТА: Ознайомити студентів із особливостями навчання аудіювання та говоріння. Ознайомити студентів з етапами навчання аудіювання та вимогами до текстів для навчання аудіювання. Дослідити особливості навчання діалогічного та монологічного мовлення. Вчитись доводити свої твердження і обґрунтовувати свою думку під час обговорення основних питань практичного заняття.

ОБЛАДНАННЯ:Таблиці, посібники, зошити для практичних робіт, повідомлення студентів.

План

1. Характеристика аудіювання як виду мовленнєвої діяльності.
2. Вимоги до текстів для навчання аудіювання.
3. Етапи навчання аудіювання.
4. Система вправ для навчання аудіювання.
5. Особливості навчання діалогічного та монологічного мовлення.
6. Специфіка та етапи навчання діалогічного мовлення.
7. Специфіка та етапи навчання монологічного мовлення.

Запитання для обговорення

1. Охарактеризуйте аудіювання як вид мовленнєвої діяльності.
2. Назвіть основні психофізіологічні механізми аудіювання.
3. Розкрийте вимоги до текстів для навчання аудіювання. Які аудіотексти використовуються в школі. Охарактеризуйте їх.
4. Перелічіть основні труднощі навчання аудіювання. Обґрунтуйте свою Думку.
5. Сформулюйте основні етапи навчання аудіювання.
6. Наведіть приклади вправ для навчання аудіювання.
7. Які основні етапи роботи з текстом для аудіювання?
8. Які основні психофізіологічні механізми говоріння?
9. Охарактеризуйте особливості навчання діалогічного мовлення.
10. Що таке діалог? Яку структуру має діалог? Розкрийте типи діалогів.
11. Які основні етапи навчання діалогічного мовлення? Наведіть приклади вправ для навчання діалогічного мовлення.
12. Охарактеризуйте особливості навчання монологічного мовлення.
13. Які є типи монологічних висловлювань? Наведіть приклади.
14. Які основні етапи навчання монологічного мовлення? Наведіть приклади вправ.

Завдання для самостійної роботи

1. Придумати та записати власні приклади до кожного типу вправ.

Література

1. Гембарук А.С. Методика викладання іноземної мови в таблицях і схемах : метод, посібник. — Умань : ФОП Жовтий, 2011. - 144 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю.Ніколаєва. Переклад з англ. - К. : Ленвіт, 2003. - 273с.
3. Книга вчителя іноземної мови : Довідково-методичне видання / Упоряд. О.Я. Коваленко, І.П.Кудіна. - Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. □ 240 с.
4. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / А.С. Панова, І.Ф. Андрійко, С.В. Тезікова та ін. - К. : ВЦ «Академія», 2010. - 328 с. (Серія «Альма-матер»).
5. Ніколаєвої С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах/ Ніколаєва С.Ю./ - К. : Ленвіт, 2002. - 320 с.
6. Редько В.Г. Лінгводидактичні засади підготовки іноземних мов учнів початкової школи. К. : - Генеза, 2007. - 136 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

ТЕМА. Навчання читання та письма та їх зв'язок з іншими видами мовленнєвої діяльності

МЕТА. Ознайомити студентів із особливостями навчання читання та письма та розкрити їх зв'язок з іншими видами мовленнєвої діяльності. Ознайомити студентів з основними етапами оволодіння учнями умінням читати іноземною мовою та етапами навчання писемного мовлення. Дослідити особливості навчання техніки письма. Вчитись доводити свої твердження і обґрунтовувати свою думку під час обговорення основних питань практичного заняття.

ОБЛАДНАННЯ. Таблиці, посібники, зошити для практичних робіт, повідомлення студентів.

План

1. Читання як засіб навчання та його зв'язок з іншими видами мовленнєвої діяльності.
2. Труднощі навчання читання іноземною мовою.
3. Етапи оволодіння умінням читати іноземною мовою.
4. Письмо і писемне мовлення.
5. Навчання техніки письма. Навчання каліграфії. Навчання орфографії.
6. Етапи навчання писемного мовлення.

Запитання для обговорення

1. Назвіть труднощі навчання читання іноземною мовою.
2. Які основні етапи оволодіння умінням читати іноземною мовою?
3. Розкрийте специфіку навчання техніки читання. Наведіть приклади вправ навчання техніки читання.
4. Які Ви знаєте етапи роботи з текстом для читання.
5. Охарактеризуйте особливості навчання письма та писемного мовлення.
6. В чому суть особливості навчання каліграфії та орфографії?
7. Проаналізуйте основні етапи навчання писемного мовлення. Наведіть приклади.

Завдання для самостійної роботи

1. Придумати та записати власні приклади до кожного типу вправ.
2. Знайдіть писаний алфавіт англійської мови та потренуйтеся писати писані літери.

Література

1. Гембарук А.С. Методика викладання іноземної мови в таблицях і схемах : метод, посібник. - Умань : ФОП Жовтий, 2011. - 144 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю.Ніколаєва. Переклад з англ. - К. : Ленвіт, 2003. - 273с.
3. Книга вчителя іноземної мови : Довідково-методичне видання / Упоряд. О.Я. Коваленко, І.П.Кудіна. - Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. □ 240 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

ТЕМА. Організація та забезпечення процесу навчання іноземної мови в початковій школі

МЕТА. Ознайомити студентів із особливостями організації та забезпечення процесу навчання іноземної мови в початковій школі. Розкрити суть планування навчального процесу та навчити аналізувати урок з іноземної мови. Вчитись доводити свої твердження і обґрунтовувати свою думку під час обговорення основних питань практичного заняття.

ОБЛАДНАННЯ. Таблиці, посібники, зошити для практичних робіт, повідомлення студентів.

План

1. Особливості навчання іноземної мови на початковій ступені.
2. Специфіка планування навчального процесу з іноземної мови.
3. Типи і структура уроків іноземної мови. Аналіз уроку іноземної мови.
4. Контроль у навчання іноземної мови.
5. Позакласна робота з іноземної мови.

Запитання для обговорення

1. Охарактеризуйте особливості навчання іноземної мови на початковій ступені.
2. Яка основна мета планування? Розтлумачте кожен вид планування. Наведіть приклади.
3. Які Ви знаєте вимоги до уроку іноземної мови?
4. Яка структура уроку з іноземної мови? Охарактеризуйте кожен етап.
5. На що потрібно звертати особливу увагу при аналізі уроку з іноземної мови?

6. Які форми контролю у навчанні іноземної мови Ви знаєте?
7. Чим особлива позакласна робота з іноземної мови? Наведіть приклади форм різних позакласної роботи з іноземної мови?

Завдання для самостійної роботи

1. Розробити контрольну роботу для учнів 3 або 4 класу на будь-яку тему.
2. Підготувати повідомлення з періодичних видань про різні форми позакласної роботи з іноземної мови.

Література

1. Гембарук А.С. Методика викладання іноземної мови в таблицях і схемах : метод, посібник. - Умань : ФОП Жовтий, 2011. - 144 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю.Ніколаєва. Переклад з англ. - К. : Ленвіт, 2003. - 273с.
3. Книга вчителя іноземної мови : Довідково-методичне видання / Упоряд. О.Я. Коваленко, І.П.Кудіна. - Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. □ 240 с.
4. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / А.С. Панова, І.Ф. Андрійко, С.В. Тезікова та ін. - К. : ВЦ «Академія», 2010. - 328 с. (Серія «Альма-матер»).

Практичне заняття № 9

Тема: Формування мовної компетентності (фонетичний рівень)

План

1. Фонетична компетенція. Фонетичний мінімум.
2. Вимоги до вимови учнів. Вивчення звуків іноземної мови.
3. Вивчення особливостей інтонації іноземної мови.

Завдання до практичного №1

Алгоритм формування і вдосконалення артикуляційних навичок учнів

1. Ознайомитись з алгоритмом формування артикуляційних навичок учнів (лекція № 2).
2. Підготувати вправи щодо вивчення звуків іноземної мови (10 вправ, 1 клас).

Практичне заняття № 10

Тема: Формування мовної компетентності (лексичний рівень)

План

1. Лексичний мінімум.
2. Активний і пасивний словниковий запас.
3. Особливості процесу засвоєння лексичного матеріалу учнів початкової школи.
4. Види вправ з лексики.

Завдання до практичного № 2

Підготувати комплекс вправ до вивчення таких тем:

1. Тема: Кольори (1 клас; 3 вправи).
2. Тема: Пори року (2 клас; 3 вправи).
3. Тема: Школа (3 клас; 3 вправи).

Практичне заняття № 11

Тема: Формування мовної компетентності (граматичний рівень)

План

1. Граматична компетенція. Граматичний мінімум в межах початкової школи.
2. Методика ознайомлення учнів з граматичними структурами.
3. Вправи для автоматизації дій з граматичними структурами.

Завдання до практичного № 3

Підготувати конспект уроку:

1. Тема: «Present Simple» (2 клас, НУШ).

ТЕОРЕТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

I. Специфіка уроку іноземної мови на початковому етапі навчання

Урок іноземної мови має свою специфіку, оскільки, на відміну від інших предметів, в якості основної мети навчання висувається формування комунікативної компетенції учнів. В даний час метою оволодіння іноземною мовою вважається прилучення до іншої культури та участь в діалозі культур. Ця мета досягається шляхом формування здатності до міжкультурної комунікації. Саме викладання, організоване на основі завдань комунікативного характеру, навчання іншомовної комунікації, використовуючи всі необхідні для цього завдання і прийоми є відмінною особливістю уроку іноземної мови.

Іншомовна комунікація базується на теорії мовної діяльності. Комунікативне навчання іноземної мови носить діяльнісний характер, оскільки мовне спілкування здійснюється за допомогою «мовної діяльності» яка, в свою чергу, служить для вирішення завдань продуктивної людської діяльності в умовах «соціальної взаємодії» людей, які спілкуються. Учасники спілкування намагаються вирішити реальні і уявні завдання спільної діяльності за допомогою іноземної мови.

Діяльнісна сутність комунікативно-орієнтованого навчання іноземної мови реалізується в умовах гуманістичного підходу до навчання. При такому підході створюються позитивні умови для активного і вільного розвитку особистості в діяльності. У загальному вигляді ці умови зводяться до наступного:

- учні отримують можливість вільного вираження своїх думок і почуттів у процесі спілкування;
- кожен учасник спілкування залишається у фокусі уваги інших;
- учасники спілкування відчують себе в безпеці від критики, переслідування за помилки і покарання.

При гуманістичному підході до навчання зникають характерні для

навчального процесу пізнавальні бар'єри, які знижують мотивацію учнів, спонукають їх до дратівливості.

Гуманістичний підхід передбачає навчання, центроване на учня. Це означає, що взаємодіючі між собою учні є центром пізнавальної активності на уроці.

Підбиваючи підсумок вищесказаному, необхідно підкреслити важливість взаємодії і співробітництва учнів, а також мовного завдання для організації комунікативного засвоєння мови. Комунікативне навчання включає формування комунікативної концепції, тобто внутрішньої готовності і здатності до мовного спілкування, орієнтує учнів на «входження» в інший культурний простір. Для такого навчання характерні, насамперед, нетрадиційні форми проведення занять.

Під початковим етапом в середній школі розуміється період вивчення іноземної мови, що дозволяє закласти основи комунікативної компетенції, необхідні і достатні для їх подальшого розвитку та вдосконалення в курсі вивчення предмета. В даному посібнику до початкового етапу ми відносимо 1-4 класи загальноосвітніх навчальних закладів. Щоб закласти основи комунікативної компетенції, потрібний досить тривалий термін, тому що учням потрібно з перших кроків ознайомитися з мовою, що вивчається як засобом спілкування. Це означає, що вони повинні вчитися розуміти іншу мову на слух (аудіювання), висловлювати свої думки (говоріння), читати, тобто розуміти іншомовний текст, прочитаний про себе, і писати, тобто навчитися користуватися графікою і орфографією іноземної мови при виконанні письмових завдань, спрямованих на оволодіння читанням і усним мовленням, або вміти письмово викладати свої думки. Дійсно, щоб закласти основи по кожному з перерахованих видів мовної діяльності, необхідно накопичення мовних засобів, що забезпечують функціонування кожного з них на елементарному комунікативному рівні, що дозволяє перейти на якісно новий щабель їх розвитку в

подальшому.

Початковий етап важливий ще й тому, що від того, як іде навчання на цьому етапі, залежить успіх в оволодінні предметом на наступних етапах. Не можна не погодитися з англійським методистом Г. Пальмером, який надавав дуже великого значення початку у вивченні іноземної мови. Так, він писав:

«Подбайте про перші два етапи, а інші будуть піклуватися про себе». Хоча в цьому висловлюванні крім елементарного шаблю згадується і проміжний, це не знімає важливості першого, тобто початкового етапу.

Крім того, саме на початковому етапі реалізується методична система, покладена в основу навчання іноземної мови, що з перших кроків дозволяє вчителю увійти в цю систему і здійснювати навчально-виховний процес у відповідності з її основними положеннями.

Ще в 1947 році І.В. Рахманов писав: «... більшість методів (мається на увазі напрям, система навчання), істотно відрізняються один від одного тільки на елементарному ступені навчання, а для просунутого ступеню або зовсім не розроблені, або мало відрізняються один від одного навіть у методистів, що належать до протилежних таборів...»

Як відомо, побудова початкового етапу може бути відмінною щодо мовного матеріалу, його обсягу, організації, послідовності у формуванні та розвитку усного та писемного мовлення, врахування умов, в яких здійснюється навчально-виховний процес; розкриття потенційних можливостей самого предмета у вирішенні виховних, освітніх і розвиваючих завдань, що стоять перед школою.

Саме тому початковий етап у вивченні іноземної мови дозволяє закласти основи комунікативної компетенції, необхідні і достатні для їх подальшого розвитку та вдосконалення в курсі вивчення предмета.

II. Психологічні основи навчання іноземної мови в молодшому шкільному віці

Експерименти останніх років підтвердили, що заняття іноземною мовою розвивають дітей, перш за все, їх логічне мислення, піднімають їх освітній і культурний рівень, спостерігається позитивний вплив вивчення іноземної мови та на знання рідного. Тривалість сенситивного, тобто найбільш сприятливого для початку вивчення іноземної мови, періоду психологи трактують по-різному, але найбільш часто вони сходяться на періоді з 4 до 8 років. Фізіологи вважають, що існує біологічний годинник мозку, також як існують в часі етапи розвитку залоз внутрішньої секреції дитини. Дитина до 9 років - фахівець у володінні мовою. Після цього періоду мозкові механізми мови стають менш гнучкими і не можуть так легко пристосовуватися до нових умов. Після 10 років дитині доводиться долати безліч додаткових перешкод. Мозок дитини має спеціалізовану здатність засвоєння мови, але з віком вона зменшується. Швидкість і міцність запам'ятовування іншомовного матеріалу в цьому віці пояснюється як переважанням механізмів довготривалої пам'яті, так і наявністю імпрінга (вдруковування матеріалу в свідомість за умови наявності необхідного стимулу та мотивації).

Психологи визначають час для імпрінга до 8 років. Хоча у цього віку є деякі обмеження, на які люблять посилалися противники раннього навчання: наприклад, обсяг пам'яті у дитини справді менший, ніж у дорослого, але і її мовні потреби теж менші. Є всі підстави вважати, що саме заняття мовою сприяють поступовому збільшенню обсягу пам'яті. В даний час можна вважати доведеним, що за уявною легкістю оволодіння мовним матеріалом дітьми, навіть у природному середовищі, стоять складні процеси, побудовані не на імітації, а на

узагальненні, хоча і внутрішньо неусвідомленому. Встановлено також, що дитина опановує другою мовою легше, ніж дорослий, тільки в умовах життєво важливого для неї спілкування, джерелом якого для даного віку є навчальна гра. Інтерес до можливості реального включення в нову гру забезпечує справжню внутрішню мотивацію вивчення іноземної мови дітьми.

Ігрова діяльність є провідною для дитини від 3 до 8 років і її значення не втрачається в початковій школі. Навчальні можливості гри на іноземній мові відзначали багато відомих педагогів: Л.В. Виготський і Д.Б. Ельконін. Великий російський педагог Ушинський, вважав, що при правильній організації навчального процесу навчання дітей іноземної мови повинно починатися з дошкільного віку. Ушинський вважав, що шлях розвитку мови дитини будується на розвитку дитячого мислення, а воно в свою чергу, спирається на конкретні зорові образи, на наочність. В даний час психологічні умови формування у дітей молодшого віку мовних навичок і умінь теоретично обґрунтовані і перевірені експериментально в дослідженнях і навчальних посібниках. На думку Ш.Г. Амонашвілі дитина дуже вільно опановує мову в ранньому віці без спеціального навчання. Дворічна дитина вже в змозі вести мовне спілкування з оточуючими його людьми. Дитина від народження успадковує якусь мовну функцію або мовну здатність. Ця функція синтезує в собі всі необхідні психічні закономірності, вона систематизує і виробляє способи мовотворчості, вона не потребує складних розумових операцій для розкриття закономірностей мови. Розумові операції виникають у дитини в результаті життєвого досвіду і діяльності навколишнього середовища, і поглиблюються, формуючись у міру оволодіння мовою.

Але ці розумові операції спрямовані не на досягнення закономірностей самої мови. Природжена мовна функція наділена специфічними здібностями: перша особливість полягає в тому, що її

діяльність обмежена в часі. Саме в певний період потрібно забезпечити дитину необхідним умінням в навколишньому середовищі - умінням і здатністю навчатися. Через певний проміжок часу у дитини формується мова, мовний механізм, і функція втрачає свою значимість. Тому в той період, коли діє функція, дитина досить легко засвоює мову. В силу згасання мовної функції стає неможливим уподібнювати процес навчання іноземної мови процесу засвоєння мови. Тому варто скористатися могутністю мовної функції і не відмовлятися від навчання дитини іноземної мови в ранньому дитинстві. У дошкільному та молодшому шкільному віці природжена мовна функція поки що здатна діяти і якщо правильно організувати педагогічний процес з навчання іноземної мови, то вони можуть подовжити життя мовної функції.

Усі дослідники стверджують, що навчання має бути орієнтоване на психофізіологічні вікові особливості дітей. Доведено, що спеціальні заняття з іноземної мови можна починати з дітьми років 4-10, а після років 10 - марно сподіватися на позитивний результат. Найкраще починати вивчення іноземної мови у віці 5-8 років, коли система рідної мови добре засвоєна, а до нової мови вже сформувалося усвідомлене ставлення. Саме в цьому віці ще мало мовних штампів, легко перебудовувати свої думки на нову конструкцію і немає великих труднощів при вступі в контакт іноземною мовою. І якщо методична система побудована грамотно з лінгводидактичної і психолінгвістичної точок зору, то успіх в оволодінні запропонованим обмеженим мовним матеріалом і створення необхідних передумов для подальшого засвоєння іноземної мови забезпечені практично всім дітям.

Отже, ефект від занять іноземною мовою в молодшому шкільному віці неодмінно позитивно позначиться на розвитку дітей, культурі спілкування, впливатиме на активізацію всіх психічних функцій, розширить загальний кругозір дітей.

III. Про вивчення іноземної мови в початковій школі

Чотирирічна початкова освіта розглядається як перший ступінь нової 11-річної школи, перед якою ставляться завдання, що відповідають світовим тенденціям розвитку освіти. На початковому ступені освіти відбувається становлення особистості молодшого школяра, виявлення і розвиток його здібностей, формування вміння і бажання вчитися, оволодіння елементами культури мовлення та поведінки.

Новий базовий навчальний план передбачає обов'язкове вивчення іноземної мови з 1 по 4 клас в початковій школі при 1-2-х годинах на тиждень у загальноосвітньому навчальному закладі і при 3-4 годинах у спеціалізованій школі. В основній школі (5-9 класи) на вивчення іноземної мови виділяється 2-3 години в тиждень (загальноосвітня школа), на старшому ступені навчання в школі (10-11 класи) вивчення іноземної мови також є обов'язковим і передбачає три рівні: рівень стандарту (з навчальним навантаженням 3 години на тиждень), академічний рівень (3 години), профільний (з навчальним навантаженням 5 годин на тиждень).

Таким чином, реалізується принцип безперервної мовної шкільної освіти в галузі вивчення іноземних мов, що відповідає сучасним потребам особистості і суспільства.

Той факт, що в 11-річній школі іноземну мову пропонується вивчати з 1 класу, є визнанням об'єктивно існуючого соціального інтересу до вивчення іноземних мов і підтвердженням важливості даного предмета для реалізації перспективних завдань розвитку особистості, таких, наприклад заходів, як зростання середнього рівня освіченості, підвищення вимог до загальної культури, формування готовності до міжнаціонального і міжкультурного співробітництва.

Оновлення змісту навчання іноземним мовам проявляється в тому, що відбір тематики і проблематики іншомовного спілкування орієнтований на реальні інтереси і потреби сучасних школярів з урахуванням різних вікових груп, на посилення діяльнісного характеру навчання в цілому.

Особливу увагу при відборі змісту навчання іноземним мовам приділяється соціокультурним знанням і вмінням, що дозволяє учням адекватно представляти культуру своєї країни в процесі іншомовного спілкування.

На першому ступені навчання (у 1-4 класах) реалізуються наступні цілі:

- сприяти більш ранньому залученню молодших школярів до нового для них мовного простору в тому віці, коли діти ще не мають психологічних бар'єрів у використанні іноземної мови як середовища спілкування, формувати у дітей готовність до спілкування іноземною мовою і позитивний настрій до подальшого її вивчення;
- сформувати елементарні навички комунікативних вмінь в чотирьох видах мовної діяльності (говорінні, аудіюванні, читанні, письмі) з урахуванням мовленнєвих можливостей і потреб молодших школярів;
- ознайомити молодших школярів із світом зарубіжних однолітків, із зарубіжним пісенним, віршованим і казковим фольклором і з доступними дітям зразками дитячої художньої літератури на іноземній мові, яка вивчається;
- долучити дітей до нового соціального досвіду з використанням іноземної мови за рахунок розширення спектра соціальних ролей в ігрових ситуаціях, типових для сімейного, побутового, навчального спілкування; формувати уявлення про найбільш загальні особливості мовної взаємодії рідною та іноземною мовами, про звичаї країн, мова яких вивчається, що відповідають інтересам молодших школярів;
- формувати деякі універсальні лінгвістичні поняття, які спостерігаємо в рідній та іноземній мовах, розвиваючи цим інтелектуальні, мовні і пізнавальні здібності учнів.

Раннє навчання іноземної мови надає учням можливість:

- розуміти на слух мову вчителя, однокласників, основний зміст нескладних текстів з опорою на зорову наочність і мовну здогадку;
- брати участь в діалогічному спілкуванні: вести етикетний діалог і

елементарний двосторонній діалог-розпитування в обмеженому колі ситуацій повсякденного спілкування;

- коротко висловлюватися на теми, відібрані для початкової школи, відтворювати напам'ять знайомі римовані твори дитячого фольклору;

- оволодіти технікою читання вголос, читати про себе навчальні та полегшені автентичні тексти, користуючись прийомами ознайомчого та вивчаючого читання;

- писати короткі привітання і особисті листи (з опорою на зразок) заповнити просту анкету про себе;

- правильно вимовляти і розрізняти на слух звуки, слова, словосполучення і речення іноземної мови, дотримуватись інтонації основних типів речень;

- оволодіти найбільш уживаною лексикою в рамках тематики початкового етапу, освоїти продуктивний лексичний мінімум в обсязі не менше 500 лексичних одиниць. Загальний обсяг лексики, включаючи рецептивний лексичний мінімум, становить не менше 600 лексичних одиниць;

- отримати уявлення про основні граматичні категорії мови, яка вивчається, розпізнавати вивчену лексику і граматику при читанні і аудіюванні і використовувати їх в усному спілкуванні;

- освоїти елементарні відомості про країну, мова якої вивчається.

Цілі, поставлені перед предметом «іноземна мова» має вирішувати методично грамотний вчитель, який володіє сучасними технологіями навчання іноземної мови, який знає психолого-педагогічні особливості учнів молодшого шкільного віку. Починаючи навчання з 1 класу, дуже важливо, щоб процеси виховання і розвитку учнів йшли в руслі сучасних методик.

Як відомо, кількість вчителів іноземної мови, які мають спеціальну підготовку для роботи з молодшими школярами, невелика. Разом з тим вміння грамотно навчати спілкуванню іноземною мовою молодших школярів, які ще не цілком володіють комунікативними вміннями рідною мовою - завдання досить нелегке і відповідальне. Любов до предмету в даному віці дуже тісно пов'язана з відчуттям психологічного комфорту,

радості, потреби і готовності до спілкування, які створює вчитель на уроці.

Успішний початок навчання іноземної мови сприяє створенню високої мотивації до вивчення іноземних мов. Успіх навчання та ставлення учнів до предмету багато в чому залежать від того, наскільки цікаво та емоційно вчитель проводить уроки. Звичайно, в процесі навчання іноземних мов учнів молодшого шкільного віку велике значення має гра. Чим більш доречно використовує учитель ігрові прийоми, наочність, тим цікавіше проходять уроки, тим міцніше засвоюється матеріал.

У плані методичної наступності бажано забезпечити плавний перехід дітей з одного ступеня навчання до іншого, уникаючи втрат сформованих умінь і якомога менше травмуючи дітей. Легше всього цього можна досягти, якщо протягом всього курсу навчання іноземної мови дотримуватися єдиної стратегії навчання, яка забезпечує чітке формулювання і досягнення цілей навчання на кожному ступені при взаємодії між ними. Подібна взаємодія досягається через наскрізні програми та використання посібників, які послідовно ведуть дитину від дошкільного етапу до початкової школи і від початкової школи до середньої.

У цьому контексті більш перспективними слід визнати навчальні посібники, які побудовані на єдиній авторській концепції. Улюблений і знайомий навчальний посібник - це співрозмовник, «характер» якого дитина вже добре знає, з яким спілкуватися йому легше. Вчителям відомо, як важко і їм, і дітям переходити від одного НМК до іншого.

Нерідкі також випадки, коли замість тих НМК, які спеціально написані для даних умов навчання, вчитель вибирає більш звичні посібники. Наприклад, в загальноосвітніх школах часто використовуються підручники для шкіл з поглибленим вивченням мови або ж в 1-2 класах використовуються підручники класу для 5 класу. Це вкрай небажано, оскільки піддає ризику результат навчання.

Учитель, який розпочинає працювати за НМК, перш за все повинен добре познайомитися з тими теоретичними положеннями, які лежать в його

основі. Тільки у випадку, якщо вчитель згоден з методичними поглядами авторів, він зупиняє свій вибір на НМК. Це особливо важливо, адже кожен з навчально- методичних комплектів ґрунтується на різних авторських концепціях, принципах, теоретичних положеннях, які визначають стратегію і тактику навчання мови. Кожен учитель, виходячи зі своїх власних особливостей, а також з можливостей своїх учнів, буде творчо підходити до процесу навчання, але творити він повинен всередині обраного ним НМК, не порушуючи його принципів. Останнім часом набули широкого застосування британські, німецькі, французькі навчально-методичні комплекси, адже автентичні підручники забезпечують тих, хто вивчає іноземну мову, достатньою кількістю текстів з різної тематики.

Загалом автентичні тексти сприяють забезпеченню культурознавчої спрямованості навчання, а отже, реалізації соціокультурних цілей у системі шкільної освіти. Культурознавча спрямованість також ставить акцент на прилучення школярів до культури власної країни в процесі навчання іноземної мови. Переваги автентичних текстів в цьому плані очевидні.

Автентичний текст містить інформацію про культуру країни, де говорять певною іноземною мовою, він відбиває національну специфіку, без знання якої неможливо спілкуватися з іноземцями впевнено і повноцінно.

Автентичний текст несе в собі нову інформацію, яка є значущою і цікавою для учнів за умов, якщо зміст тексту відповідає їхнім потребам і інтересам. Такий текст викликає в учнів ту чи іншу реакцію, стимулює розумову діяльність. Автентичний текст, як правило, є типовим текстом певного жанру для усного чи письмового спілкування. Жанрова різноманітність текстів дозволяє вчити учнів сприймати інформацію з різних сфер життя, тобто сприймати і розуміти різні дискурси. До недавнього часу в середній школі для навчання аудіювання використовувались переважно тексти-оповіді та описи, що не є обґрунтованими. Учні, які вчилися сприймати текст такого типу, відчували

труднощі при сприйманні пояснювальних текстів, що містять причинно-наслідкові зв'язки між подіями, фактами, явищами. Останні дають більше можливостей для активізації мовленнєво-мисленнєвої діяльності учнів, а мова комунікації може бути засвоєна лише як інструмент думки.

Автентичний текст відтворює природні обставини, характерні для реального життя носіїв мови. Якщо в такому тексті діють реальні персонажі, це надає йому емоційності та виразності. Все сказане стосується і підручників для початкової школи.

IV. Комунікативна спрямованість навчання іноземної мови на початковому етапі

Розкриття комунікативної мети навчання почнемо з розгляду специфіки навчального предмета «іноземна мова». У чому ж полягає специфіка цього предмета? Вона полягає в тому, що, **по-перше**, мова - рідна чи іноземна - служить засобом спілкування, засобом прийому та передачі інформації про навколишню дійсність в природних умовах соціального життя, і як така вона і повинна розглядатися при її вивченні в школі.

По-друге, при навчанні цього предметане передбачається особливий додаток знань про навколишню дійсність, в усякому разі, в умовах школи і, особливо на початковому етапі його вивчення, як це відбувається при вивченні школярами інших предметів, таких, як ботаніка, біологія, фізика, хімія, але розширюються уявлення про іншомовну культуру країни через мову, і розширюється загальний кругозір. Вивчення іноземної мови дає учням лише можливість опанувати засобами сприйняття і вираження думок про предмети, явища, їхні зв'язки і відносини за допомогою нової для них мови, яка виступає в двох формах: усній і писемній. Оволодіння цими формами спілкування і має входити в комунікативну мету навчання предмету «іноземна мова».

По-третє, мова, будучи засобом спілкування, потребує того, щоб її «тримали в робочому стані», тобто завжди готовою до використання у виникаючих ситуаціях спілкування. Тому оволодіння цією шкільною

дисципліною неодмінно зв'язано з цілеспрямованою, чітко організованою практикою у вживанні засвоюваного матеріалу в усній і письмовій формах спілкування в тих умовах, які мають загальноосвітні навчальні заклади.

Зі специфіки предмета «іноземна мова» випливає, що учні повинні опанувати мовою, що вивчається як засобом спілкування, вміти нею користуватися в усній і писемній формах. Усна форма включає володіння розумінням усної мови на слух - аудіюванням і вираженням своїх думок іноземною мовою - говорінням. Письмова форма передбачає оволодіння графічною мовою, тобто розумінням друкованого тексту - читанням і використанням графічної системи для вираження думок - письмо.

Аудіювання, говоріння, читання і письмо - це види мовленнєвої діяльності, які повинні бути сформовані в учнів, щоб забезпечити можливість здійснювати спілкування в усній і письмовій формах.

В умовах навчання іноземної мови в загальноосвітньому закладі, зокрема на початковому етапі, повинні бути закладені міцні основи всіх видів мовленнєвої діяльності.

Чого ж можна досягти, навчаючи іноземної мови на початковому етапі в школі? Який може бути запланований результат, точніше, результати, тому що можна говорити про плановані результати по кожному з видів мовленнєвої діяльності - аудіюванню, говорінню, письму, читанню?

Плановані результати для розглянутого етапу навчання і класів, що входять в нього, відображені в вимогах до рівня володіння іноземною мовою («Мовленнєва компетенція») на початковому етапі у чинній програмі. Обсяг навчального матеріалу, включеного в НМК, за якими в даний час здійснюється навчання іноземних мов на початковому етапі, є достатнім, щоб закласти основи володіння кожним видом мовленнєвої діяльності на елементарному комунікативному рівні. Але для цього потрібно спрямувати зусилля вчителів і учнів на те, щоб відібраний матеріал був дійсно введений в пам'ять учнів, освоєний активно і зберігався б там, щоб учні могли користуватися ним тоді, коли виникає в цьому необхідність. Раціональне використання всіх компонентів НМК в

кожному класі, а саме чітко спланована інтенсивна робота учня при використанні кожного з компонентів, як показує досвід кращих учителів, спеціально проведені спостереження та експериментальні дослідження з методики навчання іноземним мовам в школі на початковому етапі, дозволяє забезпечити засвоєння матеріалу в процесі здійснення виконуваних учнями мовних дій і підводить до планованих результатів.

Учень може навчитися розуміти мову на слух тривалістю до однієї хвилини. (Ми вжили слово «навчитися», адже оволодіння іноземною мовою можливе тільки при активному навчанні учня, активному аудіюванні, так само як і при активному говорінні, читанні і письмі). Це може бути розповідь, яку учні слухають в звукозапису або виконанні вчителя, яке відповідає основним вимогам, що пред'являються до текстів при комунікативно-спрямованому навчанні. Це активна участь в бесіді, проведеної на уроці, яка можлива лише за умови володіння розумінням мови на слух, коли говорить вчитель і учні по темах і ситуаціях, передбачених початковим етапом.

До кінця початкового етапу навчання іноземної мови в плані спілкування учень може: привітатися, привітати, попрощатися, відповісти на привітання, привітати з днем народження, привітати з Новим роком, звернутися з проханням, питанням, вибачитися, подякувати, попросити, запропонувати, запросити, привернути увагу, наказати зробити що-небудь, не дозволяти зробити що-небудь; висловити згоду, незгоду, бажання, небажання, несхвалення; повідомити співрозмовнику, хто він, де живе, навчається, яка його сім'я, чим займаються члени сім'ї, про своє хобі; описати зовнішність своїх близьких, друзів, школу, квартиру, будинок, вулицю, місто (село), де він живе; відповісти на питання, сам задати питання; спонукати співрозмовника до дії мовної і немовної.

Все перераховане можна розглядати як основу усного спілкування іноземною мовою, необхідну і достатню для розвитку та вдосконалення його на наступних етапах засвоєння іноземної мови в школі.

Чітка організація дій учнів з навчальним матеріалом, оснащення навчального процесу необхідними засобами, що стимулюють і забезпечують вирішення конкретних завдань, можуть вести до досягнення комунікативної мети і служити надійною основою, якою б не була вона елементарною, для реалізації освітньої, виховної та розвиваючої функцій у навчанні іноземної мови вже на початковому етапі.

Формування навичок спілкування іноземною мовою починається з розуміння. Потім відбувається засвоєння потрібної лексики та вміння використовувати її в потрібній мовній ситуації. Формування навичок діалогічного мовлення важче, ніж монологічного. Тому важливо правильно сформулювати вміння вести діалог та враховувати наступні характеристики комунікативної ситуації:

- мотив, мету спілкування, мету мовленнєвої діяльності;
- опис обстановки, ролей учасників;
- зразок виконання мовленнєвої діяльності.

За темою «Знайомство» в гру можна ввести казкові персонажі. При цьому багаторазове повторення фраз типу «як тебе звати» не стає безглуздом. Потрібні спеціальні методичні прийоми, щоб домогтися кількісної мовної активності дітей в ситуації з діалогічним мовленням. Якщо діалог не зацікавив усіх дітей, то завдання поставлено не вірно. Потрібно виробити у дітей звичку до співучасті в бесіді, що є важливою якістю.

Необхідно, щоб у гру включалися всі діти.

При спілкуванні, у дітей формуються навички слухання.

Діти міняються ролями. Така колективна ситуація дозволяє вирішити навчальну задачу, тренувати виконання певних конструкцій, змушує всіх бути уважними та активними.

Потрібно створити ситуацію, гру, в якій дитині, для виконання ігрової дії, необхідно щось запитати або дізнатися.

Важливо, щоб в результаті колективного спілкування всі діти отримали результат.

Всі діалоги для зразка вчитель спочатку розігрує з ляльками. Діти повинні оволодіти достатнім мовним матеріалом, щоб у різних ситуаціях вибирати потрібні рішення. Ігрові правила повинні виключати можливість механічного повторення висловлювань. Так само важливо виробити інтерес до ігор. Вибір мовних засобів. Інтерес до гри повинен забезпечуватися за допомогою яскравих ситуацій.

З вищесказаного можна зробити висновок про те, що у формуванні комунікативних навичок більше уваги слід приділяти діалогічному мовленню, тому що воно важче, ніж монологічне. Так само необхідно виробити в учнів бажання співпрацювати, що стане запорукою успішної комунікації.

V. Особливості запровадження вивчення іноземної мови з першого класу

Згідно з Державним стандартом початкової загальної освіти іноземна мова впроваджується як обов'язковий предмет з 1-го класу в усіх типах загальноосвітніх навчальних закладів.

Тип навчального закладу	Кількість годин по класах			
	1	2	3	4
Загальноосвітній навчальний заклад	1	2	2	2
спеціалізована школа з поглибленим вивченням іноземних мов	3	3	3	4

З педагогічної точки зору, на етапі початкової школи особливо важливо розвивати в дітей позитивну мотивацію до вивчення ГМ та інтерес до пізнання світу навколо, а також формувати здатність і готовність до іншомовного навчання на наступному етапі основної школи.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

1. Методи дослідження в методиці навчання іноземних мов.
2. Біхевіористський підхід у навчанні іноземної мови.
3. Інтуїтивно-свідомий підхід у навчанні іноземної мови.
4. Свідомий пізнавальний підхід у навчанні іноземної мови.
5. Комунікативний підхід у навчанні іноземної мови.
6. Метод повної фізичної релаксації.
7. Методична система навчання читання Майкла У еста.
8. «Метод Берліца», «Метод Лангеншейда», «Метод Гарольда Пальмера», «Сугестивний метод».
9. Нетрадиційні методи навчання іноземної мови.
10. Досвід зарубіжних країн з особливостей навчання іноземних мов.
11. Особливості навчання іноземної мови в початковій школі.
12. Роль гри у навчанні іноземної мови у початковій школі.
13. Сучасні вимоги до кваліфікації вчителя іноземної мови.
14. Особливості планування навчального процесу з іноземної мови у початковій школі.

1) Зробити методичний огляд журналів «Початкова школа», «Перша вчителька», «Освіта України», «Іноземні мови», «Іноземні мови в закладах освіти», «Англійська мова в початковій школі» на теми «Урок іноземної мови в початковій школі», «Система вправ для формування навичок та вмій мовлення». Законспектувати 1-2 статті. Скласти бібліографічний покажчик статей для використання в подальшій професійній діяльності.

2) Складання фрагменту уроку на введення граматичного, лексичного чи фонетичного матеріалу та виготовлення наочності до нього.

3) Виготовлення дидактичного матеріалу (по 10 шт) - електронний варіант.

Цифри 1-20. Члени родини. Кольори. Іграшки. Дикі та свійські тварини. Дії. Шкільне приладдя. Пори року. Предмети одягу. Професії. Щоденні обов'язки. Дім, квартира. Умеблювання. Захоплення, хобі. Свята. Види дозвілля. Види транспорту. Природа.

4) Зробіть аналіз чинної програми з іноземної мови та підручників у початковій школі.

5) Підберіть матеріал для проведення фонетичної зарядки з іноземної мови.

6) Підберіть матеріал для проведення фрагменту уроку з навчання лексичного матеріалу у 1 класі.

7) Підберіть матеріал для проведення фрагменту уроку з навчання

граматичного матеріалу у 2 класу.

8) Підберіть матеріал для складання тестових завдання для перевірки рівня сформованості комунікативних умінь учня початкової школи.

9) Охарактеризуйте зарубіжні технології та підходи до навчання іноземних мов.

10) Ознайомтеся з альтернативними підручниками з іноземної мови для початкової школи.

11) Ознайомтеся із вправами сучасних підручників з іноземної мови.

12) Зарубіжні тести з іноземної мови. Методика укладання тестових завдань.

13) Особливості укладання планів-конспектів уроків для початкової школи.

14) Організація і планування навчальної та позакласної роботи з іноземної мови у початковій школі.

15) Скласти термінологічний словник з методики навчання іноземної мови.

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ»

1. Специфіка навчального предмету «Методика навчання іноземної мови» в початковій школі.
2. Методика навчання іноземної мови у початковій школі як наука та її комплексний характер.
3. Сучасні вимоги до кваліфікації вчителя іноземної мови в початковій школі.
4. Урок як основна форма навчання.
5. Методика навчання іноземної мови як наука та її зв'язок з іншими науками.
6. Система навчання іноземної мови.
7. Поняття «система навчання» та її зміст.
8. Цілі навчання.
9. Зміст навчання.
10. Принципи, методи, засоби навчання.
11. Лінгвопсихологічні основи навчання іноземної мови в початковій школі.
12. Навчання граматичного матеріалу. Активний і пасивний граматичні мінімуми.
13. Характеристика граматичних навичок мовлення.
14. Ознайомлення з граматичними структурами активного й пасивного граматичного мінімуму.
15. Автоматизація дій учнів з новими граматичними структурами.
16. Навчання лексичного матеріалу. Активний, пасивний і потенціальний словниковий запас.
17. Процес засвоєння лексичного матеріалу.
18. Навчання фонетичного матеріалу. Фонетичний мінімум.
19. Вимоги до вимови учнів.
20. Навчання звуків та інтонації іноземної мови.
21. Навчання аудіювання. Характеристика аудіювання як виду мовленнєвої діяльності.
22. Етапи навчання аудіювання.
23. Система вправ для навчання аудіювання.
24. Труднощі аудіювання.
25. Навчання говоріння. Загальна характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності.

26. Навчання діалогічного мовлення. Система вправ для навчання діалогічного мовлення.
27. Навчання монологічного мовлення. Мовні особливості монологічного мовлення.
28. Етапи навчання монологічного мовлення.
29. Система вправ для навчання монологічного мовлення.
30. Суть читання та його психофізіологічні механізми.
31. Характер текстів для читання.
32. Навчання техніки читання.
33. Читання як засіб навчання та його зв'язок з іншими видами МД.
34. Письмо і писемне мовлення.
35. Вимоги до базового рівня оволодіння письмом.
36. Психолінгвістичні механізми письма.
37. Етапи навчання писемного мовлення.
38. Письмо як засіб навчання та контролю.
39. Особливості навчання іноземної мови на початковій ступені.
40. Планування навчального процесу з іноземної мови.
41. Вимоги до уроку іноземної мови.
42. Типи і структура уроків іноземної мови.
43. Аналіз уроку іноземної мови.
44. Контроль у навчання іноземної мови.
45. Організація і планування навчальної та позакласної роботи з іноземної мови у початковій школі.
46. Особливості інтенсивного навчання іноземної мови.
47. Особливості укладання планів-конспектів уроків для початкової

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бабенко Т. В. Методика навчання англійської мови в початковій школі: навч. посіб.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. 2-е вид. Київ: Арістей, 2006. 220 с.
2. Гандзя І. В. Англійська мова. 1 клас . Х.: Вид. група «Основа», 2019. 152 с. (Серія «Мій конспект»).
3. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. К.: ВЦ «Академія», 2010. 328 с . (Серія «Альма-матер»).
4. НУШ. Іноземні мови. 1–4 класи: типові освітні програми та методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу. 1-4 класи. К.: Вид-во «Світоч», 2019. 120 с.

Допоміжна

1. Глоба Л. Сучасні методи роботи з учнями на уроках іноземної мови в контексті європейських стандартів: проблеми переходу *Вчені записки Харківського гуманітарного університету "Народна українська академія"*. Харків, 2007. Т. 13, кн. 1 : Актуальні проблеми освіти. С. 96–105.
2. Глоба Л. Сучасні методи роботи з учнями на уроках іноземної мови в контексті європейських стандартів: проблеми переходу. *Вчені записки Харківського гуманітарного університету "Народна українська академія"*. Харків, 2007. Т. 13, кн. 1: Актуальні проблеми освіти. С. 96–105.
3. Дуленчук У. Д. Специфіка контролю і оцінювання вмінь з читання. *Англійська мова та література*. 2015. № 25/26. С. 13–17. Бібліогр.: 9 назв.
4. Єненкова О. М. Контрольні роботи (з письма) за підручником Карп'юк О. Д. «Англійська мова. 4 клас». *Англійська мова в початковій школі*. 2007. № 6. С. 6–9.
5. Єненкова О. М. Тексти для читання. Контрольні роботи для 4 класу за підручником О. Д. Карп'юк «Англійська мова, 4 клас». *Англійська мова в початковій школі*. 2008. № 2. С. 13–17.

6. Єненкова О. М. Тести для аудіювання для 3 класу. I семестр (за підручником Карп'юк О. Д. " Англійська мова. 3 клас "). *Англійська мова в початковій школі*. 2007. № 10. С. 9– 13.
7. Момот О. В. Навчання англійської мови з 1 класу. *Англійська мова в початковій школі*. 2013. № 10. С. 42– 47.
8. Назаренко Н. Особливості вивчення англійської мови першокласниками. *Початкова школа*. 2012. № 10. С. 2– 4.

Інформаційні ресурси

1. Костікова І. І. Навчання іноземних мов молодших школярів: варіативність організаційних форм [Електронний ресурс] : монографія / І. І. Костікова, О. С. Казачінер. Харків : вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2014. 228 с. Режим доступу: <https://bit.ly/2RkHWnV> (дата звернення: 09.01.2019). Назва з екрана.
2. Кравчук Л. Проблеми навчання іноземної мови в початковій школі: інноваційний контекст [Електронний ресурс]. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Педагогіка. Тернопіль, 2009. № 4. С. 101–105.
Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPU_ped_2009_4_22 (дата звернення: 10.01.2019). Назва з екрана.
3. Кушніров М. О. Сучасні підходи до навчання іноземної мови: орієнтація на цінності особистісного розвитку й гуманізму [Електронний ресурс]. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журн. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка*. Суми, 2014. № 8. С. 348–356. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2014_8_46 (дата звернення: 10.01.2019). Назва з екрана.
4. Паршикова О. О. Послідовність засвоєння іноземної мови молодшими школярами як одна із передумов визначення змісту іншомовної освіти учнів початкової школи [Електронний ресурс]. *Наукові записки. М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; упоряд. Л. Л. Макаренко*. Київ, 2015. Вип. 126. С. 125–131.
Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10810> (дата звернення: 10.01.2019). Назва з екрана.

Навчальне видання

Білявська Т. М.

**Методика навчання іноземної мови
в початковій школі
(для дистанційного та змішаного навчання)**

Навчально-методичний посібник

Формат 60×84¹/₁₆. Ум. друк. арк. 5,6. Тираж 100 пр. Зам. № 729-078.

ВИДАВЕЦЬ І ВИГОТОВЛЮВАЧ
Поліграфічне підприємство СПД Румянцева Г. В.
54038, м. Миколаїв, вул. Бузника, 5/1.
Свідоцтво МК № 11 від 26.01.2007 р.